

ISO 9001

Zamawiający:

Miasto i Gmina Rydzyna
ul. Rynek 1
64-130 Rydzyna

ISO 14001

Nr umowy/zlecenia: **22/2014 z dnia 17 marca 2014 r.**

OHSAS 18001

PROGRAM USUWANIA WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST Z TERENU GMINY RYDZYNA

sierpień 2014

Projekt został współfinansowany w ramach realizacji zadania wynikającego z
„Programu Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032”.

Opracowali: Andrzej Rudzki, Adam Nowicki, Estera Kozber,
Natalia Trawińska, Aleksandra Rudzka

Zatwierdził: Marcin Konopczyński

www.amtrans.pl

SPIS TREŚCI

1.	Charakterystyka Gminy	3
2.	Wprowadzenie.....	5
3.	Szkodliwość azbestu dla zdrowia ludzkiego	6
4.	Prawne aspekty dotyczące postępowania z wyrobami zawierającymi azbest	8
5.	Cel i zadania programu	11
6.	Inwentaryzacja wyrobów azbestowych.....	13
6.1.	Metodyka i zakres inwentaryzacji.....	13
6.2.	Wyniki inwentaryzacji	14
6.3.	Azbest usunięty z terenu gminy w latach poprzednich	18
6.4.	Składowiska odpadów niebezpiecznych	20
7.	Program działań zmierzający do usunięcia wyrobów azbestowych. 21	
8.	Beneficjenci programu	23
9.	Harmonogram realizacji zadania.....	23
10.	Finansowe aspekty realizacji programu.....	24
11.	Harmonogram rzeczowy realizacji zadania	27
12.	Potencjalne źródła finansowania	29
12.1.	Dotacje z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i GW.....	29
13.	Wpływ wdrożenia programu na środowisko	32
14.	Podsumowanie	35
15.	Spis tabel.....	36
16.	Materiały źródłowe	36
17.	Załączniki	40

1. Charakterystyka Gminy

Rydzyzna to gmina miejsko wiejska położona jest w południowej części Województwa Wielkopolskiego, w bezpośrednim sąsiedztwie Leszna (ok. 10 km), w powiecie leszczyńskim ziemskim. Rydzyzna zajmuje powierzchnię 135,56 km². Gminę Rydzyzna zamieszkuje 8797 osób, w tym w mieście Rydzyzna 2777 osób. System osadniczy tworzą 22 jednostki osadnicze, z czego 16 posiada status sołectw. Przez gminę przebiega droga krajowa nr 5 Poznań – Wrocław.

Rydzyzna jest miastem - zabytkiem, objętym opieką konserwatorską z uwagi na zachowany XVIII wieczny układ przestrzenny oraz liczne zabytkowe budowle. Rydzyzna nazywana jest „perłą polskiego baroku” i uznawana jest za największą atrakcję regionu leszczyńskiego. Najcenniejszym z rydzyńskich zabytków jest Zamek z XV/XVII w., dawna rezydencja króla Stanisława Leszczyńskiego i książąt Sułkowskich. Zamek wraz z przylegającym do niego parkiem i terenami przyległymi stanowią jeden z najcenniejszych w Polsce zespołów pałacowo-parkowych.

Teren Rydzyzny, ukształtowany jest przez trzy malownicze krainy: Równinę Leszczyńską na północy, Wał Bojanowski na południowym wschodzie i dzielące je Obniżenie Rowu Polskiego.. O atrakcyjności turystycznej Rydzyzny decyduje duża liczba zabytków, a także mozaika terenu, a więc znaczne powierzchnie leśne, kompleksy łąk w dolinie Rowu Polskiego, jak również Rów Polski, na których rozwijają się turystyka piesza, rowerowa, konna, wycieczki edukacyjne, turystyka pobytowa, w tym agroturystyka, a także liczne imprezy kulturalne i sportowe oraz festyny rekreacyjno-sportowe. Atutem gminy jest także dobra baza hotelowo-gastronomiczna.

Zachodnia część gminy wraz z miastem Rydzyzna wchodzi w skład III Krzywińsko – Osieckiego Obszaru Chronionego Krajobrazu. Powierzchnia tego obszaru wynosi 714,25 km². Obszar ten graniczy z dwoma parkami krajobrazowymi: od strony północnej z Parkiem Krajobrazowym im. gen. D. Chłapowskiego, a od zachodu z Przemęckim Parkiem Krajobrazowym poprzez II Śmigiełsko – Święciechowski i I Przemęcko - Wschowski obszar chronionego krajobrazu. Natomiast na południu z IV obszarem chronionego krajobrazu Dolina Baryczy. Obszar ten cechuje krajobraz zbliżony do naturalnego, z niskim stopniem zaludnienia.

W Rydzynie pomnikami przyrody zostały uznane następujące twory przyrody ożywionej:

- Dąb szypułkowy (*Quercus robur*): 8 drzew w parku w Rydzynie, 29 drzew parku w Jabłonnej oraz 1 drzewo w nadleśnictwie Karczma Borowa oraz w Tarnowej Łące.
- Klon jawor (*Acer pseudoplatanus*) – w parku w Rydzynie
- Lipa drobnolistna (*Tilia cordata*) – 2 drzewa w parku w Jabłonnej.
- Aleja lipowa – składająca się z 57 drzew w parku w Rydzynie.
- Grab pospolity (*Carpinus betulus*) - 1 drzewo w parku w Jabłonnej.
- Cis pospolity (*Taxus baccata*) – 2 drzewa w parku w Jabłonnej.
- Dąb szypułkowy – nieopodal leśniczówki Nowy Świat, Nadleśnictwo Karczma Borowa

Największy kompleks leśny występuje na terenie Sandru Leszczyńskiego w północno – zachodniej części gminy Rydzyzna. Większą część stanowią drzewostany starsze, mające powyżej 40 lat siedlisk świeżych, głównie borów mieszanych świeżych, borów świeżych, lasów mieszanych świeżych. W skład tego kompleksu wchodzi fragment lasu mieszanego wilgotnego znajdującego się na skraju doliny Rowu Polskiego. W drzewostanie przeważają gatunki sosny. Natomiast w okolicach miejscowości Tarnowa Łąka, Kłoda i Robczyisko w kompleksach leśnych występują głównie siedliska boru mieszanego świeżego z niewielkimi fragmentami lasu

mieszanego świeżego i olsu. W kompleksie leśnym w rejonie Augustowa mamy bór mieszany wilgotny, bór świeży, las wilgotny, ols i ols jesionowy. W południowej części gminy kompleksy leśne zawierają głównie siedliska lasu mieszanego świeżego, lasu wilgotnego, lasu mieszanego wilgotnego oraz boru świeżego. Wszystkie większe kompleksy leśne znajdujące się na terenie gminy Rydzyna zostały uznane za ochronne w trzech kategoriach.

Lasy masowego wypoczynku – zajmują część zachodnią gminy.

Lasy wodochronne – związane są z ujęciem wody Karczma Borowa; funkcje wodochronną przypisano północno- zachodniemu fragmentowi największego kompleksu leśnego na zachód od Nowej Wsi. Dodatkowo do lasów wodochronnych zaliczamy kompleksy z części południowej i wschodniej gminy oraz niewielki fragment na zachód od Tarnowej Łąki.

Lasy nasienne – znajdujące się na zachód od Dąbcza.

2. Wprowadzenie

Wyroby azbestowe szczególnie powszechnie wykorzystywano w kilku dziedzinach gospodarki. Najliczniejszą grupę zastosowań stanowią wyroby stosowane w budownictwie.

Azbest stosowano w wyrobach budowlanych powszechnego użycia: eternit, czyli płyty faliste azbestowo-cementowe o zawartości 10-13% azbestu do pokryć dachowych, płyty prasowane – płaskie o zbliżonej zawartości azbestu, płyty KARO – dachowe pokrycia lub elewacje, rury azbestowo-cementowe wysokociśnieniowe (krokidolit) i kanalizacyjne, stosowane także jako przewody wentylacyjne i dymowo-spalinowe (zawartość azbestu ok. 22%), kształtki azbestowo-cementowe oraz elementy owymiarowe, stosowane w budownictwie ogólnym i przemysłowym (płyty azbestowo-cementowe płaskie wykorzystywane w lekkich przegrodach ścian warstwowych i wbudowane w płyty warstwowe prefabrykowane – PW3/A, PŻ/3W i PŻW 3/A/S).

Azbest mógł być stosowany w *budownictwie* wszędzie tam, gdzie potrzebna była podwyższona odporność ogniowa i zabezpieczenia ogniochronne elementów narażonych lub potencjalnie narażonych na wysoką temperaturę (klapy przeciwpożarowe, ciągi telekomunikacyjne, tablice rozdzielcze elektryczne, węzły ciepłownicze, obudowa klatki schodowej, przejścia kabli elektrycznych, przewodów ciepłowniczych i wentylacyjnych między stropami, zabezpieczenia elementów stropowych i ściennych strychów, piwnic, dróg ewakuacyjnych, konstrukcji stalowych). Azbest stosowano także w tkaninach wygłuszających hałas. Wyroby z azbestem projektanci dobierali indywidualnie do obiektów, z uwzględnieniem wymagań przeciwpożarowych.

Energetyka. Azbest stosowano w elektrociepłowniach i elektrowniach, w obmurzach kotłów (jako izolacje termiczne w formie sznurów i tektur na uszczelnieniach dylatacji podgrzewaczy powietrza), a także w uszczelnieniach urządzeń poddanych wysokiej temperaturze, w zaworach, wymiennikach ciepła, w izolacjach tras ciepłowniczych (jako płaszcze azbestowo-cementowe lub azbestowo-gipsowe).

Transport. Azbest stosowano do termoizolacji i izolacji elektrycznych urządzeń grzewczych w elektrowozach, tramwajach, wagonach, metrze (maty azbestowe w grzejnikach i tablicach rozdzielni elektrycznych), w termoizolacji silników pojazdów mechanicznych, w uszczelkach pod głowicę, elementach kolektorów wydechowych oraz elementach ciernych – sprzęgłach i hamulcach. Powszechnie stosowano azbest w kolejnictwie, w przemyśle lotniczym i stoczniowym, np. w statkach, szczególnie w miejscach narażonych na ogień, wymagających zwiększonej odporności na wysoką temperaturę.

Ustawa Prawo ochrony środowiska uznała azbest za substancję stwarzającą szczególne zagrożenie dla środowiska i wymagającą szczególnej ostrożności w czasie użytkowania zawierających ją wyrobów i przy ich demontażu, jak również przemieszczaniu powstałych odpadów.

Ustawa o odpadach nakazuje opracowanie planów gospodarki odpadami na szczeblu krajowym i wojewódzkim. Powinny one zawierać zapisy dotyczące usuwania wyrobów zawierających azbest, najlepiej w formie odpowiedniego programu inwentaryzacji i eliminowania z użytkowania wszystkich wyrobów azbestowych.

3. Szkodliwość azbestu dla zdrowia ludzkiego

Azbest to nazwa minerału włóknistego występującego w przyrodzie, który wykazuje znaczną wytrzymałość na rozciąganie, źle przewodzi ciepło, ma właściwości dźwiękochłonne i jest względnie odporny na działanie czynników chemicznych. Te właściwości azbestu sprawiły, że stał się on materiałem bardzo rozpowszechnionym w naszym otoczeniu, znajdując zastosowanie przy wytwarzaniu całej gamy wyrobów przemysłowych, jak i produktów używanych w życiu codziennym. Wyroby zawierające azbest oraz odpady azbestowe można podzielić – w zależności od trwałości i ilości zastosowanego spoiwa wiążącego – na: miękkie (łamliwe, kruche) i twarde (nie kruche, sztywne).

„wyroby miękkie” o gęstości < 1000 kg/m³ charakteryzują się dużym procentowym udziałem azbestu. Łatwo ulegają uszkodzeniom, powodując duże emisje pyłu azbestu. Najczęściej spotykane są w obiektach przemysłowych (elektrociepłownie, huty). Narażeni na oddziaływanie tych pyłów są pracownicy wykonujący remonty izolacji lub uszczelnień urządzeń z udziałem azbestu. Uszczelnienia w instalacjach grzewczych – sznur azbestowy (wymagana jest jego wymiana bez względu na stan techniczny, z powodu trudnych warunków eksploatacji).

Wyroby miękkie to m.in.:

- sznury, płótna, tkaniny z dodatkiem azbestu (lub wykonane z samego azbestu),
- płyty i uszczelki kinkieryt (typu gambit, polonit), stosowane w ciepłownictwie na złączach rur, zaworów z gorącą wodą lub parą,
- płaszcze azbestowo-gipsowe stosowane w izolacji rur w ciepłownictwie,
- płyty i tektury miękkie (stosowane w izolacjach ognioochronnych),
- płyty ognioochronne typu „pyral” produkcji czechosłowackiej lub „sokalił” produkcji NRD, zawierające ok. 30 - 50% azbestu (służą do okładzin ognioochronnych konstrukcji budynków oraz jako sufity podwieszane o podwyższonej odporności na ogień, także jako materiał do klap przeciwpożarowych i przeciw dymnych),
- natryski azbestowe na konstrukcje stalowe zastosowane jako ognioochronne zabezpieczenie stalowej konstrukcji budynków o tzw. konstrukcji niesztwnej (np. budynki przemysłowe, biurowe; często są to obiekty indywidualnie projektowane, „nasycone” technologią budowlaną krajów zachodnioeuropejskich z lat 60-70., np. budynki ambasad).

Różne wyroby miękkie stosowane w budynkach z lat 60-70:

- a) płótno azbestowe na uszczelnieniu tłumika drgań w systemie klimatyzacji,
- b) tektura azbestowa,
- c) cienki sznur azbestowy.

„wyroby twarde” o gęstości > 1000 kg/m³ są to najpowszechniej występujące w krajowym budownictwie wyroby zawierające azbest. Charakteryzują się dużym stopniem zwięzłości, dużym udziałem spoiwa (najczęściej jest nim cement), niską procentową zawartością azbestu (ok. 5% w płytach płaskich lignocementowych modyfikowanych, 12 - 13% w płytach płaskich i falistych azbestowo-cementowych i ok. 20% w rurach azbestowo-cementowych).

W przeciwieństwie do wyrobów miękkich, przez długi okres pozostają wyrobami emitującymi małe ilości pyłu azbestu. Można je więc uważać za mniej groźne w użytkowaniu oraz podczas prac remontowych od wyrobów miękkich. Mniej groźne

są też ich odpady. emisja pyłu azbestu może powstawać podczas uszkodzeń mechanicznych, np. przy piłowaniu lub szlifowaniu szybkoobrotowymi narzędziami elektrycznymi, nie wyposażonymi w miejscowe odciągi pyłu.

Do emisji pyłu dochodzi także w trakcie trwania destrukcji, np. emitują go stare płyty pokryć dachowych azbestowo-cementowych o naruszonej przez czynniki atmosferyczne lub chemiczne powierzchni zewnętrznej. Wówczas zanieczyszczony jest też grunt w bezpośrednim sąsiedztwie rynny odprowadzającej wodę opadową.

Wyroby twarde to m.in.:

- płyty azbestowo-cementowe faliste,
- płyty azbestowo-cementowe płaskie prasowane,
- płyty azbestowo-cementowe karo,
- płyty warstwowe PW3/A i podobne,
- rury azbestowo-cementowe,
- złączka, listwy, gąsiorzy wykonane z azbestocementu,
- płaszcze azbestowo-cementowe stosowane w izolacji rur w ciepłownictwie.

Azbest jest naturalnym, praktycznie niezniszczalnym surowcem o budowie włóknistej. Pęczki włókien mogą rozszczepić się na włókna cieńsze niż ludzki włos, kruszą się i łamią, przedostając w ten sposób do atmosfery dopóki włókna nie są uwalniane do powietrza i nie występuje ich wdychanie, wyroby z udziałem azbestu nie stanowią zagrożenia dla zdrowia. Na występowanie i typ patologii wpływa rodzaj azbestu, wymiary tworzących go włókien i ich stężenie oraz czas trwania narażenia. Biologiczna agresywność pyłu azbestowego jest zależna od stopnia penetracji i liczby włókien, które uległy retencji w płucach. Dużą rolę odgrywa także wrażliwość osobnicza (podatność danej osoby) i palenie papierosów. Unoszące się w powietrzu, niewidoczne dla oka, włókna azbestowe są wdychane przez ludzi i wnikają do organizmu człowieka przez układ oddechowy. Zalegające w płucach włókna mogą powodować zwłóknienie tkanki płucnej, czyli azbestozę, ale także raka płuc i międzybłoniaka opłucnej. Azbest jest najbardziej niebezpiecznym czynnikiem rakotwórczym. Największe zagrożenie stanowią włókna mikroskopijnej ości, które na zawsze pozostają w płucach i mogą powodować choroby nowotworowe płuc. Ważna jest świadomość, że choroby wywołane azbestem rozwijają się po 10-40 latach od czasu kontaktu z azbestem.

Wyroby azbestowe będące w dobrym stanie technicznym oraz odpowiednio zabezpieczone nie stanowią istotnego zagrożenia dla zdrowia ludzkiego. Zagrożenie jednak pojawia się wówczas, gdy zaistnieją warunki stwarzające możliwości uwalniania się włókien azbestowych do otoczenia. Do sytuacji takich dochodzi najczęściej w wyniku poddawania elementów azbestowych obróbce mechanicznej, jak również wskutek naruszania struktury wyrobu spowodowanej naturalnym starzeniem się materiału oraz pod wpływem oddziaływania czynników atmosferycznych.

Azbest jest zaliczany do dziesięciu najgroźniejszych substancji zanieczyszczających na ziemi. W związku z tym, azbest znajduje się w wykazie opracowanym przez Ministerstwo Zdrowia i Opieki Społecznej, jako niebezpieczna substancja chemiczna o udowodnionym działaniu rakotwórczym dla człowieka. Badania naukowe udowodniły, że azbest stanowi poważne zagrożenie dla zdrowia w następstwie długotrwałego narażenia dróg oddechowych na wdychanie jego włókien.

Największe zagrożenie dla organizmu ludzkiego stanowią włókna respirabilne, czyli takie, które mogą występować w postaci trwałego aerozolu w powietrzu i przedostawać się z wdychanym powietrzem do organizmu. Są one dłuższe od 5

mikrometrów, mają grubość nie większą niż 3 mikrometry i stosunek długości do średnicy mniejszy niż 3 : 1.

Włókna te wdychane do pęcherzyków płucnych, nie mogą już być wydalone. Ich szkodliwe działanie może ujawnić się dopiero po wielu latach w postaci następujących schorzeń: pylica azbestowa (azbestoza), międzybłoniaki opłucnej i rak płuc.

Im więcej jest włókien w powietrzu, którym oddychamy, tym większe jest ryzyko zachorowania na choroby wywołane azbestem.

4. Prawne aspekty dotyczące postępowania z wyrobami zawierającymi azbest

Od 1997 r. w na terenie Polski obowiązuje zakaz produkcji, handlu oraz stosowania wyrobów zawierających azbest. Zakaz taki wprowadzono ustawą z 19 czerwca 1997 r. o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest (Dz. U. 1997. Nr 101, poz. 628).

W następnych latach wprowadzono szereg kolejnych aktów prawnych (ustaw i rozporządzeń) regulujących kwestie związane z postępowaniem i usuwaniem wyrobów zawierających azbest. Szczegółowy ich wykaz zawiera przedstawiono w punkcie 13 „Materiały źródłowe” niniejszego opracowania. Uzupełnieniem aktów prawnych w przedstawionym zakresie jest „Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest stosowanych na terytorium Polski” przyjęty przez Radę Ministrów w dniu 14 maja 2002 r. oraz lokalne programy usuwania azbestu realizowane przez gminy, powiaty i województwa.

Polskie prawodawstwo dopuszcza wykorzystywanie azbestu lub wyrobów zawierających azbest w użytkowanych budynkach, instalacjach lub urządzeniach nie dłużej niż do dnia 31 grudnia 2032 roku. W sposób szczegółowy określa również wymagania dotyczące postępowania z wyrobami i odpadami azbestowymi, obowiązki organów administracji, a także właścicieli i zarządców nieruchomości w tym zakresie oraz obowiązki wykonawców prac polegających na zabezpieczeniu i usuwaniu wyrobów zawierających azbest.

Podstawowe obowiązki organów samorządowych, właścicieli i zarządców nieruchomości oraz przedsiębiorców prowadzących działalność, w wyniku, której powstają odpady zawierające azbest, przedstawiono poniżej.

Obowiązki gminy i powiatu :

- gromadzenie informacji przekazywanych przez osoby fizyczne (właścicieli i zarządców nieruchomości) o wyrobach zawierających azbest i miejscu ich wykorzystywania,
- przedkładanie marszałkowi województwa informacji o rodzaju, ilości i miejscach występowania substancji stwarzających szczególne zagrożenie dla środowiska, w tym azbestu,
- udzielanie zezwoleń na transport odpadów niebezpiecznych (w tym azbestu).

Obowiązki właścicieli, zarządców lub użytkowników nieruchomości:

- kontrola wyrobów zawierających azbest znajdujących się w obiektach, urządzeniach budowlanych, urządzeniach przemysłowych lub innych miejscach zawierających azbest,
 - sporządzenie i przedłożenie organowi nadzoru budowlanego oceny stanu i dokumentacji miejsca zawierającego azbest,
 - usuwanie wyrobów zawierających azbest zakwalifikowanych zgodnie z oceną do wymiany na skutek nadmiernego zużycia wyrobu lub jego uszkodzenia,
 - sporządzenie (corocznie) planu kontroli jakości powietrza obejmującej pomiar stężenia azbestu, dla każdego pomieszczenia, w którym znajdują się instalacje lub urządzenia zawierające azbest lub wyroby zawierające azbest,
 - przegląd i oznakowanie, w sposób przewidziany przez prawo, miejsc, w których był lub jest wykorzystywany azbest lub wyroby zawierające azbest,
 - sporządzenie inwentaryzacji zastosowanych wyrobów zawierających azbest poprzez sporządzenie spisu z natury,
 - sporządzenie i przedłożenie marszałkowi województwa (dot. przedsiębiorców) lub wójtowi gminy (dot. osób fizycznych nie będących przedsiębiorcami) oraz coroczna aktualizacja informacji o:
 - wyrobach zawierających azbest i miejscu ich wykorzystywania
 - wyrobach zawierających azbest, których wykorzystanie zostało zakończone,
 - zgłoszenie właściwemu organowi architektoniczno-budowlanemu oraz powiatowemu inspektorowi sanitarnemu prac polegających na zabezpieczaniu lub usuwaniu wyrobów zawierających azbest zgodnie z przepisami budowlanymi.

Obowiązki wykonawców prac polegających na zabezpieczeniu i usuwaniu wyrobów zawierających azbest:

- Zapisy ustawy z dnia 22 stycznia 2010 r. (Dz.U. Nr 28 poz . 145) o zmianie ustawy o odpadach oraz niektórych innych ustaw zezwalają od dnia 01 stycznia 2013 r. na świadczenie usług związanych z robotami polegającymi na zabezpieczaniu i usuwaniu wyrobów zawierających azbest wszystkim przedsiębiorcom, którzy będą chcieli takie prace prowadzić. Na prowadzenie działalności w tym zakresie nie jest konieczna **żadna decyzja**. Wymóg posiadania decyzji Starosty Powiatowego dotyczy jedynie transportu wytworzonego wyrobu azbestowego (który jest traktowany jako odpad niebezpieczny) z miejsca wytworzenia (demonażu) do miejsca unieszkodliwienia.
- przeszkolenie przez uprawnioną instytucję zatrudnianych pracowników i osób kierujących lub nadzorujących, w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy przy zabezpieczaniu i usuwaniu tych wyrobów oraz w zakresie przestrzegania procedur dotyczących bezpiecznego postępowania z wyrobami zawierającymi azbest,
- opracowanie przed rozpoczęciem prac szczegółowego planu prac usuwania wyrobów zawierających azbest, obejmującego w szczególności:
 - identyfikację azbestu w przewidzianych do usunięcia materiałach, na podstawie udokumentowanej informacji od właściciela lub zarządcy obiektu albo też na podstawie badań przeprowadzonych przez akredytowane laboratorium,

- informacje o metodach wykonywania planowanych prac,
 - zakres niezbędnych zabezpieczeń pracowników oraz środowiska przed narażeniem na szkodliwość emisji azbestu, w tym problematykę określoną przepisami dotyczącymi planu bezpieczeństwa i ochrony zdrowia,
 - ustalenie niezbędnego dla rodzaju wykonywanych prac monitoringu powietrza,
 - posiadanie niezbędnego wyposażenia technicznego i socjalnego zapewniającego prowadzenie określonych planem prac oraz zabezpieczeń pracowników i środowiska przed narażeniem na działanie azbestu.
- zgłoszenie prac polegających na zabezpieczeniu lub usunięciu wyrobów zawierających azbest z obiektu, urządzenia budowlanego lub instalacji przemysłowej, właściwemu organowi nadzoru budowlanego, powiatowemu inspektorowi sanitarnemu oraz właściwemu okręgowemu inspektorowi pracy,
 - zapewnienie warunków bezpiecznego usuwania wyrobów zawierających azbest z miejsca ich występowania w sposób określony w Rozporządzeniu Ministra Gospodarki z dnia 13 grudnia 2010 r. w sprawie sposobów i warunków bezpiecznego użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest (Dz.U. 2011 Nr 8 poz. 31) oraz Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 5 sierpnia 2010 (Dz.U. Nr 162 poz. 1089),
 - złożenie właścicielowi, użytkownikowi wieczystemu lub zarządcy nieruchomości, urządzenia budowlanego, instalacji przemysłowej lub innego miejsca zawierającego azbest, pisemnego oświadczenia o prawidłowości wykonania prac oraz o oczyszczeniu terenu z pyłu azbestowego, z zachowaniem właściwych przepisów technicznych i sanitarnych.

Warunkiem koniecznym bezpiecznego dla ludzi i środowiska użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest jest rzetelnie sporządzona inwentaryzacja wyrobów zawierających azbest i ocena ich stanu, określająca, w zależności od rodzaju, stanu i sposobu zastosowania azbestu, stopień pilności wymiany wyrobów zawierających azbest.

W rozporządzeniach Ministra Gospodarki z dnia 13 grudnia 2010 r. w sprawie wymagań w zakresie wykorzystywania wyrobów zawierających azbest oraz wykorzystywania i oczyszczania instalacji lub urządzeń, w których były lub są wykorzystywane wyroby zawierające azbest oraz z dnia 2 kwietnia 2004 w sprawie sposobów i warunków bezpiecznego użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest, założono wykonanie inwentaryzacji oraz dokonanie corocznej oceny stanu wyrobów zawierających azbest. Od roku 2004 właściele i zarządcy obiektów zobligowani są do przekazywania marszałkowi województwa i wójtowi, burmistrzowi lub prezydentowi miasta informacji o wyrobach zawierających azbest i miejscu ich wykorzystywania oraz informacji o wyrobach, których wykorzystanie zakończono.

Przepisy w sposób bezpośredni nie precyzują, kto może być wykonawcą prac polegających na zabezpieczeniu i usuwaniu wyrobów zawierających azbest, biorąc jednak pod uwagę obowiązki jakie postawiono przed wykonawcą, wnioskować należy, że tego typu prace powinna wykonywać wyspecjalizowana jednostka posiadająca stosowne zezwolenia oraz wyposażenie techniczne i socjalne zapewniające prowadzenie prac oraz odpowiednie zabezpieczenie pracowników i środowiska przed narażeniem na działanie azbestu.

Do końca roku 2010 gminy posiadały informacje dotyczące firm które mogły na ich terenie wykonywać prace związane z demontażem i transportem wyrobów zawierających azbest. Były to firmy, które otrzymały od Starosty Powiatowego

decyzję zatwierdzającą program gospodarki odpadami niebezpiecznymi. Decyzja ta obowiązywała na terenie powiatu, który wydał decyzję. Od 1 stycznia 2011 roku uprawnienia do wydawania decyzji powierzone zostały w gestię Urzędów Marszałkowskich na terenie których znajduje się siedziba firmy. Ponieważ wydawana decyzja obejmuje obszar całego kraju to każda firma posiadająca ważną decyzję Marszałka może wykonywać prace związane z usuwaniem wyrobów zawierających azbest na terenie dowolnej gminy w Polsce. Informacje o wydanych decyzjach docierają tylko do szczebla wojewódzkiego.

Od 1 stycznia 2013 r. nie jest wymagana żadna decyzja pozwalająca na wykonywanie prac związanych z demontażem wyrobów zawierających azbest. Z takiej konstrukcji prawa wynika, że Gmina może weryfikować jedynie zgodny z prawem transport odpadu azbestowego z miejsca jego wytworzenia do miejsca unieszkodliwienia. Jedynie transport odpadów azbestowych z miejsca wytworzenia do miejsca unieszkodliwiania wymaga decyzji Starosty Powiatowego na transport odpadów niebezpiecznych.

W przypadkach nieprzestrzegania nałożonych na jednostki organizacyjne i osoby fizyczne obowiązków w zakresie bezpiecznego wykorzystania i usuwania wyrobów zawierających azbest oraz obowiązków sprawozdawczości w tym zakresie mają zastosowanie zapisy tytułu VI ustawy z dnia 27 kwietnia 2001r. Prawo ochrony środowiska. Przewidują one w takich przypadkach odpowiedzialność karną tj. kary aresztu, ograniczenia wolności lub grzywny orzekane na podstawie przepisów kodeksu postępowania w sprawach o wykroczenia oraz odpowiedzialność administracyjną poprzez wstrzymanie prowadzonej przez podmiot korzystający ze środowiska lub osobę fizyczną działalności powodującej pogorszenie stanu środowiska w znacznych rozmiarach lub zagrażającej życiu lub zdrowiu ludzi. Ponadto do odpowiedzialności za szkody spowodowane oddziaływaniem na środowisko, w tym również powstałe w wyniku postępowania z wyrobami zawierającymi azbest, mają zastosowanie przepisy kodeksu cywilnego.

5. Cel i zadania programu

Głównym Celem Programu jest doprowadzenie do stopniowej eliminacji wyrobów zawierających azbest z otoczenia człowieka oraz ich bezpieczne i prawidłowe unieszkodliwienie.

W programie opisano ogólne mechanizmy oraz zasady pomocy, której Gmina zamierza udzielić osobom decydującym się na usunięcie elementów zawierających azbest z budynków lub budowli. Pomoc ta ma na celu zachęcić do podejmowania tego rodzaju działań oraz zmniejszyć ryzyko związane z nieprawidłowym ich wykonaniem.

Program zakłada realizację następujących zadań:

1. Inwentaryzację z natury obiektów zawierających azbest (ustalenie skali występowania i lokalizacji wyrobów zawierających azbest na terenie Gminy),
2. Edukację mieszkańców w zakresie szkodliwości azbestu dla zdrowia człowieka i procedur usuwania, zabezpieczania i unieszkodliwiania wyrobów azbestowych,
3. Propagowanie właściwych metod i sposobów bezpiecznego dla środowiska i zdrowia człowieka usuwania azbestu.

4. Zapoznanie i pomoc mieszkańcom gminy w pozyskiwaniu środków finansowych na zadania związane z usuwaniem azbestu i wyrobów zawierających azbest.
5. Bieżący monitoring realizacji programu i okresowe raportowanie jego realizacji władzom samorządowym i mieszkańcom.

6. Inwentaryzacja wyrobów azbestowych

6.1. Metodyka i zakres inwentaryzacji

Z umowy pomiędzy zamawiającym a wykonawcą wynikają parametry ujęte w identyfikacji wyrobów zawierających azbest na terenie Gminy.

Są to:

Obszar geograficzny – inwentaryzacja objęta teren całej Gminy

Informacje zbierane podczas inwentaryzacji – podczas prowadzonej identyfikacji występowania wyrobów zawierających azbest, w przypadku jego występowania ustalano następujące dane:

- adresowe – miejscowość, ulica, numer posesji,
- ewidencyjne – obręb i numer działki,
- rodzaj budynku – mieszkalny, gospodarczy, inny,
- powierzchnia pokrycia dachowego [w m²] – pomiar lub oszacowanie powierzchni dachowej budynku,
- rodzaj wyrobu azbestowego – podczas możliwe jest występowanie następujących rodzajów wyrobów zawierających azbest:
 - płyta azbestowo-cementowa falista stosowana w budownictwie – przyjęto do określenia masy przelicznik 17 kg/m² powierzchni dachowej,
 - płyta azbestowo-cementowa płaska (potocznie zwana karo) stosowana w budownictwie - przyjęto do określenia masy przelicznik 12 kg/m² powierzchni dachowej,
 - płyty warstwowe PWA3/A - przyjęto do określenia masy przelicznik 28 kg/m².
- Dla budynków na których podczas inwentaryzacji stwierdzono występowanie pokryć dachowych lub elewacji wyrobami zawierającymi azbest zapisano warstwę wektorową obrysu budynku w formacie **Shapefile**. Format ten pozwala na generowanie danych informacji przestrzennej za pomocą między innymi programu QGIS, który umożliwia prezentowanie i zapisywanie map łączących informacje o różnym charakterze i pochodzących z różnych źródeł.

Metodyka prowadzenia pomiarów – pomiary dokonywano za pomocą miar taśmowych i laserowych dalmierzy. W przypadku ograniczonego dostępu do budynku powierzchnię dachu ustalano licząc znajdujące się na dachu płyty azbestowo-cementowe.

Wprowadzenie niezbędnych informacji do Bazy Azbestowej – wyniki inwentaryzacji zostały wprowadzone do Bazy Azbestowej w zakresie wymaganym do gromadzenia i przetwarzania informacji o wyrobach zawierających azbest.

6.2. Wyniki inwentaryzacji

Na podstawie przeprowadzonej inwentaryzacji stwierdzono duże ilości materiałów zawierających azbest w istniejących budynkach i budowlach. Z inwentaryzacji wynika, że na terenie gminy występują następujące rodzaje pokryć dachowych zawierających azbest. Są to:

- Płyta azbestowo-cementowa falista, stosowana w przeważającej ilości jako pokrycie dachowe budynków mieszkalnych, gospodarczych i obiektów przemysłowych.
- Płyta azbestowo-cementowa płaska (zwana karo) stosowana jako pokrycie dachów.
- **Nie stwierdzono** występowania azbestu w wyrobach - Płyta warstwowa PWA3/A

Inwentaryzacja wykazała, że na terenie Gminy, azbest został zidentyfikowany w następujących miejscowościach

Tabela 1. Zbiorcze zestawienie wg ilości z podziałem na budynki

Lp.	Miejscowość	gospodarczy	mieszkalny	razem
1	Augustowo	4	1	5
2	Dąbcze	22	5	27
3	Izbiska	1		1
4	Jabłonna	30	3	33
5	Kaczkowo	24	9	33
6	Kłoda	30	3	33
7	Lasotki	19	8	27
8	Moraczewo	27		27
9	Nowa Wieś	33	1	34
10	Nowy Świat		1	1
11	Pomykowo	15		15
12	Przybiń	12		12
13	Robczysko	18	1	19
14	Rojęczyn	10	6	16
15	Rydzyzna	9	7	16
16	Tarnowa Łąka	12	2	14
17	Tworzanice	24		24
18	Tworzanki	2	2	4
19	Suma końcowa	292	49	341

Źródło: opracowanie własne

Wyroby zawierające azbest na terenie Gminy Rydzyzna zostały zidentyfikowane w **341** miejscach, z czego **49** to pokrycia dachowe budynków mieszkalnych, a **292** to azbest na budynkach gospodarczych.

Łączna powierzchnia dachów na których zidentyfikowano występowanie wyrobów zawierających azbest to:

140.881 m² o szacunkowej masie 2.263,100 Mg

z czego:

na budynki mieszkalne przypada 8.887 m² tj. 6,3 %

na budynki gospodarcze przypada 131.994 m² tj. 93,7 %

Zbiorcze zestawienie występowania azbestu z podziałem na budynki mieszkalne i budynki gospodarcze przedstawia tabela nr 2.

Na terenie gminy stwierdzono występowanie wyrobów azbestowych w postaci rurociągów systemu wodociągowego w obrębie Robczysko o łącznej masie **97,280 Mg**.

Nie stwierdzono występowania płyt warstwowych (PWA-3A).

Tabela 2. Zbiorcze zestawienie wg rodzaju budynków

Lp.	Miejscowość	gospodarczy		mieszkalny		razem	
		m2	kg	m2	kg	m2	kg
1	Augustowo	1 360	23 120	320	5 440	1 680	28 560
2	Dąbcze	9 233	156 961	928	14 979	10 161	171 940
3	Izbiska	850	14 450			850	14 450
4	Jabłonna	12 840	214 830	830	14 110	13 670	228 940
5	Kaczkowo	14 669	172 132	1 450	24 650	16 119	196 782
6	Kłoda	19 410	329 970	450	7 650	19 860	337 620
7	Lasotki	8 554	126 554	1 365	21 015	9 919	147 569
8	Moraczewo	12 844	218 348			12 844	218 348
9	Nowa Wieś	10 400	176 800	140	2 380	10 540	179 180
10	Nowy Świat			520	8 840	520	8 840
11	Pomykowo	4 620	78 540			4 620	78 540
12	Przybiń	5 710	97 070			5 710	97 070
13	Robczysko	12 803	187 636	100	1 700	12 903	189 336
14	Rojęczyn	3 050	51 850	1 224	20 804	4 274	72 654
15	Rydzyzna	2 351	39 901	950	16 900	3 301	56 801
16	Tarnowa Łąka	3 070	52 190	410	6 970	3 480	59 160
17	Tworzanice	9 040	153 680			9 040	153 680
18	Tworzanki	1 190	20 230	200	3 400	1 390	23 630
19	Suma końcowa	131 994	2 114 262	8 887	148 838	140 881	2 263 100

Źródło: opracowanie własne

Zbiorcze zestawienie wg rodzaju zidentyfikowanego wyrobu azbestowego przedstawia tabela nr 3.

Do rozliczeń przyjęto następujące przeliczniki:

- Płyta azbestowo-cementowa falista - 17,0 kg/m²,
- Płyta azbestowo-cementowa płaska - 12,0 kg/m² –nie zidentyfikowano na terenie Gminy Rydzyna

Całkowita masa wyrobów zawierających azbest wynosi **2.263,100 Mg**,

gdzie:

- masa płyt falistych wynosi **2.263,100 Mg tj. 99,8%**
- masa płyt płaskich **4,764 Mg tj. 0,2%**

Tabela 3. Zbiorcze zestawienie wg rodzaju wyrobów azbestowych

Lp.	Miejscowość	falista		płaska		razem	
		m2	kg	m2	kg	m2	kg
1	Augustowo	1 680	28 560			1 680	28 560
2	Dąbcze	10 028	170 476	133	1 464	10 161	171 940
3	Izbiska	850	14 450			850	14 450
4	Jabłonna	13 370	227 290	300	3 300	13 670	230 590
5	Kaczkowo	16 119	196 782			16 119	196 782
6	Kłoda	19 860	337 620			19 860	337 620
7	Lasotki	9 919	147 569			9 919	147 569
8	Moraczewo	12 844	218 348			12 844	218 348
9	Nowa Wieś	10 540	179 180			10 540	179 180
10	Nowy Świat	520	8 840			520	8 840
11	Pomykowo	4 620	78 540			4 620	78 540
12	Przybiń	5 710	97 070			5 710	97 070
13	Robczysko	12 903	189 336			12 903	189 336
14	Rojęczyn	4 274	72 654			4 274	72 654
15	Rydzyna	3 301	55 151			3 301	55 151
16	Tarnowa Łąka	3 480	59 160			3 480	59 160
17	Tworzanice	9 040	153 680			9 040	153 680
18	Tworzanki	1 390	23 630			1 390	23 630
19	Suma końcowa	140 448	2 258 336	433	4 764	140 881	2 263 100

Źródło: opracowanie własne

Podczas inwentaryzacji nie była dokonywana ocena stanu i możliwości bezpiecznego użytkowania wyrobów zawierających azbest. Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 2 kwietnia 2004 r. (Dz.U. Nr 71 poz. 649) i Rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 5 sierpnia 2010r. (Dz.U. Nr 162 poz. 1089) obowiązek dokonania oceny stanu należy do właściciela, użytkownika wieczystego lub zarządcy nieruchomości, a wyniki oceny stanu i możliwości bezpiecznego użytkowania wyrobów zawierających azbest powinien być sporządzony w dwóch egzemplarzach. Jeden egzemplarz „oceny” powinien być przechowywany z dokumentacją miejsca zawierającego azbest, natomiast drugi egzemplarz powinien zostać przekazany do wójta, burmistrza lub prezydenta na terenie którego znajduje się nieruchomość, gdzie zidentyfikowano występowanie wyrobów zawierających azbest.

W zależności od uzyskanych wyników, określa się trzy rodzaje wyrobów ze względu na potrzebę ich unieszkodliwiania:

I - stopień - od 120 punktów w górę, wymagane pilne usunięcie (wymiana na wyrób bezazbestowy) lub zabezpieczenie,

II - stopień – od 95 do 115 punktów, ponowna ocena wymagana w terminie do 1 roku,

III – stopień – do 90 punktów, wymagana ponowna ocena w terminie do 5 lat.

W tabeli nr 4 przedstawiono proponowane zbiorcze zestawienie wg przewidywanego terminu usunięcia wyrobów zawierających azbest.

Finansowe aspekty związane z unieszkodliwieniem wyrobów azbestowych omówiono w punkcie 10, a harmonogram działań w punkcie 9 (tabela nr 6) niniejszego opracowania.

Tabela 4. Zbiorcze zestawienie wg przewidywanego terminu usunięcia wyrobów zawierających azbest

Lp.	Miejscowość	do 2018		do 2027		do 2032		razem	
		m2	kg	m2	kg	m2	kg	m2	kg
1	Augustowo			960	16 320	720	12 240	1 680	28 560
2	Dąbcze			2 081	34 580	8 080	137 360	10 161	171 940
3	Izbiska					850	14 450	850	14 450
4	Jabłonna			2 610	44 370	11 060	184 570	13 670	228 940
5	Kaczkowo	37	407	2 328	38 748	13 754	157 627	16 119	196 782
6	Kłoda	390	6 630	1 650	28 050	17 820	302 940	19 860	337 620
7	Lasotki			2 385	38 355	7 534	109 214	9 919	147 569
8	Moraczewo	60	1 020	690	11 730	12 094	205 598	12 844	218 348
9	Nowa Wieś	350	5 950	470	7 990	9 720	165 240	10 540	179 180
10	Nowy Świat			520	8 840			520	8 840
11	Pomykowo	110	1 870	1 020	17 340	3 490	59 330	4 620	78 540
12	Przybiń	50	850	260	4 420	5 400	91 800	5 710	97 070
13	Robczysko	152	2 152	240	4 080	12 511	183 104	12 903	189 336
14	Rojęczyn			1 794	30 494	2 480	42 160	4 274	72 654
15	Rydzyzna	62	982	1 160	19 720	2 079	36 099	3 301	56 801
16	Tarnowa Łąka			1 350	22 950	2 130	36 210	3 480	59 160
17	Tworzаницe	80	1 360	980	16 660	7 980	135 660	9 040	153 680
18	Tworzanki			200	3 400	1 190	20 230	1 390	23 630
19	Suma końcowa	1 291	21 221	20 698	348 047	118 892	1 893 832	140 881	2 263 100

Źródło: opracowanie własne

Szczegółowy wykaz obiektów budowlanych, w których występują elementy zawierające azbest jest przedstawiony w załączniku nr 1.

W tabeli nr 5 przedstawiono zbiorcze zestawienie występowania azbestu wg form własności.

Tabela 5. Zbiorcze zestawienie występowania azbestu wg form własności

Lp.	Miejscowość	JST		os. fizyczna		os. prawna		razem	
		m2	kg	m2	kg	m2	kg	m2	kg
1	Augustowo			1 680	28 560			1 680	28 560
2	Dąbcze	133	1 464	10 028	170 476			10 161	171 940
3	Izbiska			850	14 450			850	14 450
4	Jabłonna	300	1 650	13 370	227 290			13 670	228 940
5	Kaczkowo			3 086	52 462	13 033	144 320	16 119	196 782
6	Kłoda			19 860	337 620			19 860	337 620
7	Lasotki			6 410	108 970	3 509	38 599	9 919	147 569
8	Moraczewo			12 844	218 348			12 844	218 348
9	Nowa Wieś			10 540	179 180			10 540	179 180
10	Nowy Świat			520	8 840			520	8 840
11	Pomykowo			4 620	78 540			4 620	78 540
12	Przybiń			5 710	97 070			5 710	97 070
13	Robczysko			7 900	134 300	5 003	55 036	12 903	189 336
14	Rojęczyn			4 090	69 530	184	3 124	4 274	72 654
15	Rydzyzna	150	3 300	2 500	42 500	651	11 001	3 301	56 801
16	Tarnowa Łąka			3 480	59 160			3 480	59 160
17	Tworzanice			9 040	153 680			9 040	153 680
18	Tworzanki			1 390	23 630			1 390	23 630
19	Suma końcowa	583	6 414	117 918	2 004 606	22 380	252 080	140 881	2 263 100

Źródło: opracowanie własne

6.3. Azbest usunięty z terenu gminy w latach poprzednich

Uchwałą Rady Gminy przyjęte zostały i wdrożone do realizacji „zasady udzielania i rozliczania dotacji celowej ze środków budżetu Miasta i Gminy Rydzyna na realizację przedsięwzięć polegających na usuwaniu odpadów powstałych przy likwidacji azbestu z obiektów budowlanych zlokalizowanych na terenie miasta i gminy Rydzyna, na lata 2011-2014”

Do korzystania z dofinansowania upoważnieni są posiadacze lub właściciele nieruchomości położonych na terenie naszej gminy. Rada Miasta corocznie uchwała środki przeznaczone na realizację zadania. Wspieramy mieszkańców finansując koszty wykonania prac polegających na demontażu wyrobów azbestowych z obiektów budowlanych oraz ich usunięciu (zabezpieczenie, transport i unieszkodliwienie wytworzonych odpadów budowlanych zawierających azbest), jak również koszty usunięcia zgromadzonych na terenie nieruchomości odpadów budowlanych zawierających azbest.

Program dotowania zadań związanych z utylizacją azbestu został uchwalony 28 września 2011 r i będzie obowiązywał do końca 2014 r. Obecnie do rozpatrzenia w roku 2014 jest złożonych 6 wniosków na łączną kwotę 12 500 zł. Wszystkie wnioski o dofinansowanie zostaną rozpatrzone w kolejności ich złożenia.

Od początku trwania programu udało się osiągnąć rezultaty przedstawione w Tabeli nr 6.

Tabela nr 6. Zestawienie ilości i kosztów związanych z usuwaniem azbestu w latach poprzednich

Rok	Wykonanie w tonach	Wykonanie w PLN – środki z budżetu gminy
2012	22,0	17.196,20
2013	6,0	4.980,96
łącznie	28,0	22.177,16

6.4. Składowiska odpadów niebezpiecznych

Poniżej znajdują się dane składowiska odpadów niebezpiecznych zlokalizowanego na terenie województwa wielkopolskiego.

Tabela nr 7 Składowiska na terenie woj. wielkopolskiego

Charakter składowiska	Ogólnodostępne
Nazwa	Składowisko odpadów niebezpiecznych, Konin
Ograniczenie terenowe	brak ograniczenia
Województwo	Wielkopolskie
Gmina	Konin
Miejscowość	Konin
Adres	62-510 Konin, ul. Sulańska 11
Telefon	63 249 36 24
Godziny pracy	8:00 - 16:00
Właściciel/Zarządca/Inwestor	Zakład Utylizacji Odpadów Sp. z o.o.
Adres właściciela	62-510 Konin, ul. Sulańska 11
Telefon stacjonarny	63 249 36 24
Odległość Gminy od składowiska	Ok. 80 km
E-mail	sekretariat@utyliczacja-konin.pl
Strona www	www.utyliczacja-konin.pl

wg www.bazaazbestowa.gov.pl

7. Program działań zmierzający do usunięcia wyrobów azbestowych

Strategia usuwania wyrobów zawierających azbest i unieszkodliwiania odpadów azbestowych.

Strategia usuwania wyrobów zawierających azbest i unieszkodliwiania odpadów azbestowych z obszaru Gminy została oparta na następujących kierunkach działań.

1. Inwentaryzacja

Rozpoznanie ilości, rodzaju wyrobów azbestowych i obiektów (rodzaj budynku, nr działki i obręb ewidencyjny) na terenie Gminy Rydzyna.

2. Baza danych

Opracowanie i wprowadzenie do wojewódzkiej bazy danych o wyrobach i odpadach zawierających azbest (WBDA), a dotyczących lokalizacji, ilości, rodzaju występujących wyrobów oraz stanu wyrobów zawierających azbest, na podstawie informacji zebranych podczas inwentaryzacji zgodnie z rozporządzeniem Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 2 kwietnia 2004 r. w sprawie sposobów i warunków bezpiecznego użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest.

3. Aktualizacja bazy danych

Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Gospodarki (Dz.U. Nr 0 poz. 24) z dnia 20 grudnia 2012 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie sposobu przedkładania marszałkowi województwa informacji o rodzaju, ilości i miejscach występowania substancji stwarzających szczególne zagrożenie dla środowiska dotyczące wyrobów zawierających azbest są bezpośrednio wprowadzane przez wójta, burmistrza, prezydenta miasta do bazy azbestowej administrowanej przez ministra właściwego do spraw gospodarki, dostępnej za pośrednictwem sieci Internet pod adresem www.bazaazbestowa.gov.pl prowadzonej w formie elektronicznej przy użyciu systemu teleinformatycznego.

4. Przepływ informacji

Na wójcie, burmistrzu, prezydencie miasta ciąży obowiązek przedkładania marszałkowi informacji o rodzaju, ilości i miejscach występowania azbestu. Informacje te przedkładane są raz na rok, **do 31 marca** za poprzedni rok kalendarzowy, wg określonego wzoru, zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 23 lipca 2009 r. w sprawie sposobu przedkładania marszałkom informacji o rodzaju, ilości i miejscach występowania substancji stwarzających szczególne zagrożenie dla środowiska.

Najnowsze rozporządzenia w sprawie przedkładania marszałkowi województwa informacji między innymi o wyrobach zawierających azbest to:

Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 20 grudnia 2012 r. (Dz.U. 2013.24) zmieniające rozporządzenie w sprawie przedkładania marszałkowi województwa informacji o rodzaju, ilości i miejscach występowania substancji stwarzających szczególne zagrożenie dla środowiska

„informacje dotyczące wyrobów zawierających azbest są bezpośrednio wprowadzane przez wójta, burmistrza, prezydenta miasta do bazy azbestowej administrowanej przez ministra właściwego do spraw gospodarki, dostępnej za pośrednictwem sieci Internet pod adresem www.bazaazbestowa.gov.pl ...”

Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 20 grudnia 2012 r. (Dz.U. 2013.25) w sprawie sposobu prowadzenia przez marszałka województwa rejestru wyrobów zawierających azbest

„rejestr wyrobów zawierających azbest jest prowadzony przez marszałka województwa i stanowi integralną część bazy azbestowej administrowanej przez

ministra właściwego do spraw gospodarki dostępnej za pośrednictwem sieci Internet pod adresem www.bazaazbestowa.gov.pl."

Ministerstwo Gospodarki w związku z licznymi zapytaniami dotyczącymi spełnienia obowiązku przedkładania marszałkowi województwa informacji przesało wyjaśnienia, których najważniejsze kwestie przedstawiono poniżej:

*„Ministerstwo Gospodarki otrzymało szereg sygnałów o przypadkach niewłaściwej wykładni przepisów **rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 20 grudnia 2012 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie sposobu przedkładania marszałkowi województwa informacji o rodzaju, ilości i miejscach występowania substancji stwarzających szczególne zagrożenie dla środowiska.***

Nieupoważnione jest oczekiwanie, by Gminy przekazywały do UM informacje w formie pisemnej lub na płytach CD o gospodarowaniu wyrobami zawierającymi azbest, komplikując proces, który od dłuższego czasu – w ramach realizacji POKZA – Ministerstwo Gospodarki usiłuje maksymalnie uprościć.

Uprzejmie wyjaśniamy, że:

Przepis **§ 4 ust. 1** odnosi się do informacji o wszystkich substancjach stwarzających szczególne zagrożenie dla środowiska, w tym także oczywiście azbestu. Zatem wszystkie informacje należy przedkładać w formie elektronicznej na informatycznych nośnikach danych, którymi są: materiał (np. płyta CD) lub **urządzenie (np. serwer bazy danych)** służące do zapisywania, przechowywania i odczytywania danych w postaci cyfrowej. Należy rozumieć, że bieżące wpisywanie przez gminę danych dotyczących gospodarowania wyrobami azbestowymi do Bazy Azbestowej jest realizacją tak zapisanego obowiązku.

Przepis **§ 4 ust. 2** wskazuje sposób postępowania z danymi dotyczącymi wyrobów zawierających azbest – wójt, burmistrz lub prezydent miasta bezpośrednio wprowadza dane do Bazy Azbestowej znajdującej się pod adresem www.bazaazbestowa.gov.pl.

Marszałek Województwa ma dostęp w Bazie Azbestowej do danych gmin z terenu swojego województwa, otrzymuje zatem wymaganą informację.

Na koniec pragniemy wyjaśnić, iż przepis **§ 4 ust. 3** dotyczy informacji zawartych w dziale 2 załącznika, czyli PCB.

Z poważaniem

Zespół ds. Usuwania Azbestu z Gospodarki
w Ministerstwie Gospodarki"

5. Monitoring usuwania odpadów azbestowych

Zaktywizowanie działań dyspozycyjno - kontrolnych nadzoru usuwania azbestu z terenu Gminy oraz usprawnienie monitoringu bezpiecznego usuwania wyrobów zawierających azbest i składowania odpadów azbestowych.

6. Edukacja ekologiczna

Zwiększenie świadomości ekologicznej mieszkańców Gminy poprzez organizację kampanii informacyjnej na temat szkodliwości azbestu i jego wyrobów dla zdrowia i życia, a także o bezpiecznym użytkowaniu, usuwaniu wyrobów zawierających azbest i postępowaniu z tymi wyrobami.

7. Monitoring realizacji Programu

Wdrożenie monitoringu realizacji Programu usuwania wyrobów zawierających azbest i unieszkodliwiania odpadów azbestowych.

8. Usuwanie wyrobów zawierających azbest

Bezpieczne usuwanie wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy zgodnie z przepisami prawa i unieszkodliwianie odpadów azbestowych w sposób bezpieczny dla ludzi i środowiska.

8. Beneficjenci programu

Program obejmuje obiekty będące w posiadaniu osób fizycznych, osób prawnych, jednostek samorządu terytorialnego, Skarbu Państwa, Lasów Państwowych i PKP z terenu Gminy Rydzyna.

9. Harmonogram realizacji zadania

Odpady zawierające azbest należą do odpadów niebezpiecznych, dlatego powinny być objęte „Programem usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest ...”. Wyroby zawierające azbest stanowią zagrożenie w momencie, gdy są w złym stanie technicznym oraz gdy nie są odpowiednio zabezpieczone. W takim przypadku zagrożenie pojawia się, gdy zaistnieją warunki stwarzające możliwości uwalniania się włókien azbestowych do otoczenia. Do sytuacji takich dochodzi najczęściej w wyniku poddawania elementów azbestowych obróbce mechanicznej (łamanie, kruszenie, cięcie i każda inna obróbka), jak również wskutek naruszania struktury wyrobu spowodowanej naturalnym starzeniem się materiału oraz pod wpływem oddziaływania czynników atmosferycznych.

Ustalając poszczególne zadania, mające na celu eliminację wyrobów azbestowych z terenu Gminy Rydzyna dodatkowo należy zwrócić uwagę na świadomość ekologiczną mieszkańców.

Najskuteczniejszym sposobem motywacji do przystąpienia do usuwania wyrobów zawierających azbest przez osoby fizyczne i jednostki organizacyjne jest uruchomienie dopłat do kosztów ich usuwania oraz unieszkodliwiania. Dodatkowo dobrym rozwiązaniem jest nawiązanie współpracy z lokalnymi mediami, w celu pobudzenia świadomości ekologicznej mieszkańców. Oprócz współpracy z mediami, dobrym rozwiązaniem jest również współpraca z samorządami wyższego szczebla w zakresie zadań wynikających z „Programu usuwania azbestu ...”.

Usuwanie azbestu z terenu Gminy Rydzyna będzie procesem wieloletnim. Zakłada się, że realizacja tego procesu będzie trwała około 18 lat. Bardzo ważne jest, aby cały proces był dokładnie zaplanowany oraz przeprowadzony ze szczególnym zachowaniem zasad bezpieczeństwa i higieny pracy.

Poniżej w Tabeli nr 8 przedstawiono zadania do realizacji związane z likwidacją wyrobów zawierających azbest na terenie Gminy Rydzyna.

Tabela 8. Harmonogram realizacji „Programu usuwania azbestu...”

Lp.	Nazwa zadania	2014	2015	2016-2028	2029 - 2032
1.	Aktualizowanie Bazy Azbestowej o obiektach zawierających azbest oraz o ilości i miejscach zlikwidowania wyrobów zawierających azbest na terenie Gminy				
2.	Aktualizacja „Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy	█		█	█
3.	Monitoring realizacji Programu				
4.	Coroczne opracowywanie harmonogramu planowanych prac związanych z usuwaniem i unieszkodliwianiem odpadów azbestowych w celu opracowania planu wydatków lub zbieranie wniosków od mieszkańców				
5.	Działalność informacyjna i edukacyjna nt. bezpiecznego postępowania z wyrobami zawierającymi azbest oraz metodami unieszkodliwiania i szkodliwości azbestu				
6.	Usuwanie wyrobów zawierających azbest i ich unieszkodliwienie: <ul style="list-style-type: none"> • coroczne opracowywanie harmonogramu usuwania wyrobów zawierających azbest, • prowadzenie rejestru wniosków o dofinansowanie demontażu i odbioru odpadów zawierających azbest, 				
7.	Monitoring usuwania i prawidłowego postępowania z wyrobami zawierającymi azbest				

10. Finansowe aspekty realizacji programu

Koszty związane z usunięciem wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Rydzyna wiążą się głównie z kosztami poniesionymi na demontaż, transport oraz unieszkodliwienie metodą D5 (składowanie).

Koszty związane z usunięciem wyrobów zawierających azbest oszacowano na podstawie uśrednionych cen jakie były proponowane w przetargach ogłaszanych przez powiaty i gminy na usuwanie azbestu w roku 2012 i 2013.

W poniższym rozdziale przedstawiono szacunkowe koszty usunięcia wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy z podziałem na trzy okresy:

Lata 2014 – 2018; lata 2019 – 2027; 2028 – 2032.

Wyroby zawierające azbest występują na terenie gminy Rydzyna tylko jako płyty azbestowo-cementowe faliste.

Na podstawie danych pochodzących z rozstrzygniętych w latach 2012-2013 przetargów ogłaszanych przez powiaty i gminy z różnych regionów Polski wynika, że całkowity koszt dla:

1. demontażu, spakowania transportu i unieszkodliwiania kształtował się na poziomie od 600,00 do 900,00 PLN za jedną tonę pokrycia dachowego lub elewacyjnego, a
2. koszt spakowania, transportu i unieszkodliwiania znajdujących się na ziemi płyt kształtował się od 300,00 do 500,00 PLN za jedną tonę odpadu.

Do obliczeń przyjęto parametr wagi jako najbardziej oddający skalę problemu.

Przyjęto do obliczenia kosztów następujące założenia:

demontaż, spakowanie, transport i utylizacja 1 tony pokrycia dachowego – 900,00 PLN (max. koszt wg danych z 2013 r. – rozstrzygnięte przetargi)

Maksymalna ośc kosztów, które należy przewidzieć na usunięcie wyrobów zawierających azbest przy założeniu, że każdego roku będzie podlegało usunięciu ilości przedstawione w tabeli nr 9 zidentyfikowanych wyrobów przedstawia się następująco:

Tabela 9. Koszty usunięcia wyrobów zawierających azbest w latach

Lp.	Lata	Koszt jednostkowy	Ilość ton do unieszkodliwienia	Wartość w PLN
		PLN/1 Mg	Mg	
1.	2014	900,00	0	0,00
2.	2015	900,00	4,000	3,600,00
3.	2016	900,00	6,000	5,400,00
4.	2017	900,00	6,000	5,400,00
5.	2018	900,00	5,221	4,698,90
6.	Razem 2014 - 2018	x	21,221	19.098,90
7.	2019 – 2027	900,00	348,047	313.242,30
8.	2028 - 2032	900,00	1.893,832	1.704.448,80
9.	Ogółem 2014- 2032		2.263,100	2.036.790,00

Źródło: opracowanie własne

Szacuje się, że dla zrealizowania programu usunięcia wyrobów zawierających azbest w okresie do roku 2032, należy przewidzieć kwoty w następujących wysokościach:

Rok 2014 **0,00** PLN,

Rok 2015 **3.600,00** PLN,

Rok 2016 **5.400,00** PLN,

Rok 2017 **5.400,00** PLN,

Rok 2018 **4.698,90** PLN

W latach 2019 – 2027 **313.242,30** PLN (średniorocznie po **ok. 44.000,00** PLN),

W latach 2028 – 2032 **1.704,448,80** PLN (średniorocznie po **ok. 340.000,00** PLN)

Wyliczenia te nie obejmują kosztów usunięcia rur azbestowo-cementowych – istnieje możliwość wyłączenia z eksploatacji i pozostawienia rurociągów pod ziemią bez ich unieszkodliwiania. Decyzja o sposobie postępowania zostanie podjęta o okresie późniejszym.

Szacunki te mogą ulec zmianie w zależności od zmian, które na obecnym etapie są nie do przewidzenia (np. stawki VAT, koszty paliwa, koszty unieszkodliwiania na składowiskach itp.) oraz ilości mieszkańców mogących pozwolić sobie na przeprowadzenie wymiany pokrycia dachowego. Należy pamiętać, że koszty związane z demontażem, transportem i unieszkodliwieniem wyrobów zawierających azbest stanowią do 25% całości kosztów nowego pokrycia dachowego.

W tabeli nr 10 przedstawiono przewidywane koszty związane z usunięciem azbestu w rozbiciu na koszty demontażu, koszty zbierania, koszty transportu i unieszkodliwiania.

**Tabela 10. Koszty usunięcia wyrobów zawierających azbest
w rozbiciu na rodzaje robót dla lat 2015 i 2016**

Lp.	Rodzaj robót	Zakres rzeczowy		Koszt całkowity w PLN
		Jedn. Miary	ilość	
Rok 2015				
1.	Demontaż materiałów zawierających azbest (400 PLN/1Mg)	Mg	4,000	1.600,00
2.	Transport materiałów zawierających azbest (4,00zł/1km)	km	150	600,00
3.	Unieszkodliwianie materiałów zawierających azbest (350 PLN/1Mg)	Mg	4,000	1.400,00
4.	Razem 2015	-	-	3.600,00
Rok 2016				
5.	Demontaż materiałów zawierających azbest (400 PLN/1Mg)	Mg	6,000	2.400,00
6.	Transport materiałów zawierających azbest (4,00 PLN/km)	km	225	900,00
7.	Unieszkodliwianie materiałów zawierających azbest (350 PLN/1Mg)	Mg	6,000	2.100,00
8.	Razem 2016	-	-	5.400,00

Źródło: Opracowanie własne

11. Harmonogram rzeczowy realizacji zadania

Opracowany harmonogram czasowo - finansowy wdrożenia „Programu usuwania ...” na obszarze Gminy uwzględnia zarówno planowane przedsięwzięcia związane z usunięciem wyrobów zawierających azbest z analizowanego obszaru, jak również szacunkowe koszty związane z realizacją, całego „Programu...”. Dodatkowo wskazuje on jednostki odpowiedzialne za wdrażanie poszczególnych zadań określonych w niniejszym opracowaniu. Okres usunięcia wyrobów azbestowych został podzielony na podokresy: 2014 - 2017, 2019 - 2027 i 2028 - 2032.

W celu określenia kosztów wdrożenia „Programu...” dokonano analizy kosztów z tytułu usuwania wyrobów zawierających azbest, transportu i unieszkodliwiania tych wyrobów.

Tabela 11. Harmonogram czasowo-finansowy wdrażania „Programu...”

w tys. PLN

Lp.	Nazwa zadania	Jednostka a Odpowie- dzialna	Rodzaj zadania	Szacun- kowy koszt wdroże- nia zadani- a	2014 - 2018	2019 - 2027	2028 - 2032
1.	Opracowanie aktualizacji „Programu Usuwania Azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy	Gmina	Własne	9,0	0,0	6,0	3,0
2.	Coroczna aktualizacja bazy danych o obiektach zawierających azbest oraz o ilości i miejscu zlikwidowania wyrobów azbestowych na terenie Gminy	Gmina	Własne	0,0	0,0	0,0	0,0
3.	Działalność informacyjna i edukacyjna nt. bezpiecznego postępowania z wyrobami zawierającymi azbest oraz sposobów unieszkodliwiania i szkodliwości azbestu: <ul style="list-style-type: none"> • przygotowanie ulotek informacyjnych o szkodliwości azbestu oraz o obowiązkach związanych z koniecznością jego usuwania, • przygotowanie stałej informacji związanej z tematyką azbestu na stronie internetowej gminy, • okresowe publikacje w prasie lokalnej dotyczące azbestu. 	Gmina	Własne	14,0	5,0	7,0	2,0
4.	Usuwanie wyrobów zawierających azbest i ich unieszkodliwienie: <ul style="list-style-type: none"> • coroczne opracowywanie harmonogramu usuwania wyrobów zawierających azbest, • prowadzenie rejestru wniosków o dofinansowanie odbioru odpadów zawierających azbest i ich realizacja, • pozyskiwanie funduszy na realizację Programu, dofinansowanie 	Gmina	wspólne	2.036,8	19,1	313,2	1.704,5

cd. Tabeli nr 8

w tys. PLN

Lp.	Nazwa zadania	Jednostka Odpowiedzialna	Rodzaj zadania	Szacunkowy koszt wdrożenia zadania	2014 - 2018	2019 - 2027	2028 - 2032
5.	Monitoring usuwania i prawidłowego postępowania z wyrobami zawierającymi azbest	Gmina Powiatowy Inspektor Nadzoru Budowlanego, PIP, WFOŚiGW	wspólne	0,0	0,0	0,0	0,0
6.	Razem	X	X	2.059,8	24,1	326,2	1.709,5

Źródło: Opracowanie własne

Całkowite, szacowane koszty związane z realizacją „Programu usuwania azbestu... wyniosą **2.059,8 tys. PLN** – wg cen obowiązujących w 2014 r. - bez kosztów związanych z usunięciem rurociągów

12. Potencjalne źródła finansowania

12.1. Dotacje z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i GW

Gospodarka odpadami niebezpiecznymi zawierającymi azbest jest jednym z celów w ramach programu priorytetowego Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (NFOŚiGW) w Warszawie pod nazwą „Gospodarowanie odpadami innymi niż komunalne, Część II – Usuwanie wyrobów zawierających azbest na lata 2014-2015”.

Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Poznaniu (WFOŚiGW) realizując w/w Program udziela dotacji jednostkom samorządu terytorialnego stopnia powiatowego na lata 2011, 2012 i 2013. Z zatwierdzonego regulaminu Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Poznaniu wynika, że dotacje na zadania związane z usuwaniem wyrobów zawierających azbest otrzymać mogą jednostki samorządu terytorialnego stopnia powiatowego lub związki międzygminne zrzeszające kilka gmin.

Kwota dofinansowania przedsięwzięcia wynosi do 100 % kwalifikowanych kosztów w tym dotacja ze środków NFOŚiGW do 50% zaś ze środków WFOŚiGW do 35% kosztów kwalifikowanych.

Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie w ramach programu priorytetowego - Program SYSTEM pt. Wsparcie działań ochrony środowiska i gospodarki wodnej realizowanych przez Wojewódzkie Fundusze Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (WFOŚiGW) Część 1) Usuwanie wyrobów zawierających azbest planuje uruchomienie w latach 2015 – 2017 kwoty 32,0 mln zł jako dotacji do działań współfinansowanych przez jednostki samorządu terytorialnego przy usuwaniu wyrobów azbestowych. Nabór wniosków rozpocznie się 10 listopada 2014 i potrwa do 9 grudnia 2014 r. Środki zostaną rozdysponowane pomiędzy Wojewódzkie Fundusze Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, które uruchomią pozyskane środki na podstawie opracowanych regulaminów. Należy zakładać, że zasady przyznawania dotacji przez Wojewódzkie Fundusze Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej nie ulegną radykalnej zmianie i będą podobne do obowiązujących w latach poprzednich.

12.1.1. Warunki dofinansowania udzielonego przez WFOŚiGW w Poznaniu na rok 2014 z udziałem środków NFOŚiGW

1. Cel programu

Wzrost ilości unieszkodliwionych oraz zabezpieczonych odpadów zawierających azbest na terenie województwa wielkopolskiego. Realizacja zadań wynikających z gminnych programów usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest.

2. Okres wdrażania

2.1. Nabór wniosków w terminie:

- do 28 lutego 2015 r.

W przypadku, gdy kwoty wniosków przekroczą możliwości Wojewódzkiego Funduszu, o udzieleniu dofinansowania decydować będzie kolejność ich składania.

2.2. Wdrażanie programu: do 31 grudnia 2015 r.

3. Alokacja środków

Na realizację programu planuje się kwotę: - nieznaną budżet na rok 2015.

4. Szczegółowe zasady udzielania dofinansowania

- 4.1. Dofinansowanie udzielane jest na przedsięwzięcia w zakresie demontażu, transportu oraz unieszkodliwienia lub zabezpieczenia odpadów zawierających azbest.
- 4.2. Do dofinansowania mogą zostać zgłoszone zadania realizowane:
- 4.2.1. na obiektach budynków użyteczności publicznej, których właścicielem jest jednostka samorządu terytorialnego, zaliczanych do niżej wymienionych grup:
- **I grupa: placówki oświatowe** (przedszkola, szkoły, placówki oświatowo-wychowawcze, placówki kształcenia ustawicznego, placówki kształcenia praktycznego oraz ośrodki doskonalenia i doskonalenia zawodowego, placówki artystyczne – ogniska artystyczne, młodzieżowe ośrodki wychowawcze, placówki zapewniające opiekę i wychowanie uczniom, zakłady kształcenia i placówki doskonalenia nauczycieli, biblioteki pedagogiczne, kolegia pracowników służb społecznych);
 - **II grupa:** inne obiekty użyteczności publicznej (ośrodki ochrony zdrowia, pomocy społecznej, oświaty, kultury i bezpieczeństwa publicznego);
 - **III grupa:** inne obiekty użyteczności publicznej.
- 4.2.2. na obiektach których właścicielami są osoby fizyczne, osoby prawne lub jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej, którym ustawa przyznaje zdolność prawną. Kwota dofinansowania dla jednego podmiotu wynosi maksymalnie 30 000,00 zł.
- 4.3. W imieniu podmiotów wskazanych w pkt. 4.2.1. i 4.2.2. wniosek o dofinansowanie składa jednostka samorządu terytorialnego, która ponosi także pełną odpowiedzialność za merytoryczną, formalnoprawną i finansową realizację zadania.
- 4.4. Dotacja stanowi pomoc publiczną udzieloną na podstawie ustawy Prawo ochrony środowiska i zgodnie z przepisami ustawy z dnia 30 kwietnia 2004 roku o postępowaniu w sprawach dotyczących pomocy publicznej (t.j. Dz.U. z 2007 r. Nr 59, poz. 404 ze zm.) oraz przepisami wykonawczymi. Dotowany (jednostka samorządu terytorialnego) jest podmiotem udzielającym pomocy publicznej zobowiązanym do zapewnienia zgodności pomocy publicznej z zasadami jej udzielania oraz realizacji innych obowiązków podmiotu udzielającego pomocy. Przy określaniu intensywności dofinansowania Dotowany uwzględnia przepisy dotyczące dopuszczalności pomocy publicznej.
- 4.5. Kosztami kwalifikowanymi są koszty niezbędne do osiągnięcia efektu ekologicznego i obejmują wyłącznie koszty demontażu, zbierania, transportu i unieszkodliwiania lub zabezpieczenia odpadów zawierających azbest.
- 4.6. Kwota dofinansowania przedsięwzięcia wynosi do 100% jego kosztów kwalifikowanych lecz nie więcej jak 1000,00 zł za 1 Mg unieszkodliwionych lub zabezpieczonych odpadów zawierających azbest.
- 4.7. Przedsięwzięcia muszą być zlokalizowane na terenie gmin, w których przeprowadzono inwentaryzację wyrobów zawierających azbest i które

posiadają program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest i są z nim zgodne.

4.8. Wnioski należy składać na formularzu OZ 2015.

Jednostka samorządu terytorialnego jest zobowiązana, przed złożeniem wniosku o dofinansowanie, do zweryfikowania planowanego zakresu prac przy każdym ujętym we wniosku obiekcie.

5. Sposób potwierdzenia osiągnięcia efektu ekologicznego

Celem potwierdzenia osiągnięcia planowanych efektów wnioskodawca zobowiązany jest do przedłożenia w Wojewódzkim Funduszu:

- protokołem/protokołami odbioru potwierdzającym/i wykonanie przez wykonawcę zakresu rzeczowego określonego w harmonogramie rzeczowo-finansowym, zawierającym/i między innymi: określenie właścicieli i adresy nieruchomości objętych przedsięwzięciem oraz powierzchnię i masę unieszkodliwionych odpadów,
- kartami przekazania odpadów na składowisko uprawnione do przyjęcia na stałe odpadów zawierających azbest.

12.2 Inne źródła finansowania

Środki norweskie

W dniu 10 czerwca 2011 r. podpisano Memorandum of Understanding dotyczące Norweskiego Mechanizmu Finansowego (NMF), natomiast 17 czerwca 2011 r. Memorandum of Understanding dotyczące Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego (EOG). Minimalna wartość dofinansowania została ustanowiona na 170 tys. euro. Ponadto, w ramach niektórych programów przewidziano możliwość ustanowienia Funduszu małych grantów.

Cele

Głównymi celami Mechanizmów Finansowych - podobnie jak w przypadku poprzedniej edycji – jest przyczynianie się do zmniejszania różnic ekonomicznych i społecznych w obrębie Europejskiego Obszaru Gospodarczego oraz wzmacnianie stosunków dwustronnych pomiędzy państwami-darczyńcami a państwem-beneficjentem.

Alokacja

W sumie alokacja dla Polski wynosi 578 mln euro.

Czas trwania

Okres kwalifikowalności wydatków w projektach przyjętych do realizacji zakończy się 30 kwietnia 2016 r.

Odbiorcy wsparcia

Wnioskodawcami mogą być podmioty prywatne, publiczne, komercyjne, niekomercyjne oraz organizacje pozarządowe ustanowione jako podmiot prawny w Polsce, jak również organizacje międzyrządowe działające w Polsce. Szczegółowe zasady kwalifikowalności zostaną określone w programach operacyjnych dla poszczególnych obszarów wsparcia.

Podział środków z Mechanizmu Finansowego EOG i NMF dla Polski w programie na lata 2009-2014

Zakres wsparcia w ramach nowej perspektywy będzie bardzo szeroki. Największe środki przeznaczono na ochronę środowiska – 247 mln euro, z czego 110 mln euro zostanie przekazane na działania na rzecz różnorodności biologicznej i ekosystemów, na przedsięwzięcia służące wzmocnieniu monitoringu środowiska i działań kontrolnych oraz na wsparcie efektywności energetycznej i odnawialnych źródeł energii, których operatorem będzie Ministerstwo Środowiska we współpracy z NFOŚiGW. Natomiast 137 mln euro będzie przeznaczony na program wsparcia rozwoju technologii wychwytywania oraz składowania CO₂, którego operatorem będzie Ministerstwo Gospodarki.

Program Operacyjny Infrastruktura I Środowisko

Celem programu jest poprawa atrakcyjności inwestycyjnej Polski i jej regionów poprzez rozwój infrastruktury technicznej przy równoczesnej ochronie i poprawie stanu środowiska, zdrowia, zachowaniu tożsamości kulturowej i rozwijaniu spójności terytorialnej. Program zgodnie z Narodowymi Strategicznymi Ramami Odniesienia (NSRO), zatwierdzonymi 7 maja 2007 r. przez Komisję Europejską, stanowi jeden z programów operacyjnych będących podstawowym narzędziem do osiągnięcia założonych w nich celów przy wykorzystaniu środków Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego. Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko jest również ważnym instrumentem realizacji odnowionej Strategii Lizbońskiej, a wydatki na cele priorytetowe UE stanowią w ramach programu 67,89% całości wydatków ze środków unijnych.

13. Wpływ wdrożenia programu na środowisko

Projekt „Programu usuwania azbestu dla Gminy Rydzyna wraz z inwentaryzacją” pozwoli określić zakres występowania wyrobów zawierających azbest ze szczególnym uwzględnieniem budynków mieszkalnych. Przeprowadzona inwentaryzacja z natury określa obszary geograficzne (wsie) o największym ilościowym występowaniu wyrobów zawierających azbest, ich rodzaju oraz przedstawia ocenę stanu wyrobów azbestowych (w większości przypadków są to płyty faliste lub płaskie, azbestowo-cementowe zastosowane jako pokrycia dachowe budynków i tylko w nielicznych przypadkach płyty są zastosowane jako ściany zewnętrzne budynków gospodarczych), a tym samym określa stopień pilności ich usunięcia i unieszkodliwienia.

Na terenie Gminy zidentyfikowano występowanie wyrobów zawierających azbest na **341** budynkach z czego prawie 6 % to wyroby azbestowe zastosowane jako pokrycie dachowe na budynkach mieszkalnych.

Łączna ilość zidentyfikowanych wyrobów zawierających azbest to:

- **Pokrycia dachowe 140,881 m² o szacunkowej masie 2,263,100 Mg.**
- **Rurociągi o szacunkowej masie 97,280 Mg**

Potencjalnymi skutkami braku wdrożenia programu usuwania wyrobów zawierających azbest może być:

- Zwiększenie ilości odpadów składowanych nielegalnie czy w sposób nieprawidłowy,
- Wzmożona emisja włókien azbestowych na skutek nieodpowiedniego demontażu,
- Brak wyeliminowania wyrobów zawierających azbest w okresie prawnie do tego przewidzianym,

- Wzrost ilości „dzikich wysypisk” na których składowane będą odpady niebezpieczne,
- Niewłaściwe postępowanie z odpadami niebezpiecznymi przez mieszkańców co może prowadzić do pogorszenia zdrowia,

Brak realizacji zapisów „Programu usuwania azbestu dla Gminy” prowadzić będzie do pogorszenia niektórych elementów środowiska, co negatywnie wpływać będzie na zdrowie mieszkańców Gminy Rydzyna Wpływ braku realizacji „Programu usuwania azbestu dla Gminy” objawiać się będzie:

- Wzrostem emisji zanieczyszczeń do powietrza,
- Wzrostem zanieczyszczeń gleby,
- Dewastacją siedlisk naturalnych,
- Dewastacją walorów krajobrazowych i turystycznych gminy,
- Wzrostem zagrożenia dla zdrowia ludzi.

Za przedsięwzięcia o potencjalnym oddziaływaniu na środowisko przewidziane do realizacji w „Programie usuwania azbestu dla Gminy Rydzyna” w okresie 2014 – 2032 można uznać działania związane z:

- Demontażem wyrobów zawierających azbest,
- Transportem odpadów niebezpiecznych z miejsca ich wytworzenia (demontażu) do miejsca ich utylizacji,
- Utylizacją odpadów niebezpiecznych poprzez składowanie na uprawnionych do tego składowiskach.

Powyższe działania mogą negatywnie wpływać na ochronę jakości powietrza w przypadku nieodpowiedniego demontażu, transportu i unieszkodliwiania (wzrost zapylenia czy emisji włókien azbestowych do powietrza) również na etapie likwidacji nielegalnych składowisk.

Pozytywne aspekty wprowadzenia programu

- Poprzez przeprowadzoną inwentaryzację wyrobów zawierających azbest gmina uzyska wiedzę o ilości, rodzaju, i lokalizacji wyrobów zawierających azbest znajdujących się na terenie gminy,
- Przeprowadzona ocena stanu wyrobów zawierających azbest pozwoli ustalić okresy i ilości odpadów niebezpiecznych, które powinny zostać poddane unieszkodliwieniu,
- Pozyskana wiedza o ilości i lokalizacji wyrobów azbestowych powinna wyeliminować nieodpowiednie postępowanie z nimi przez mieszkańców, a zwłaszcza:
 - Przeprowadzanie demontażu przez uprawnione firmy, co powinno ograniczyć emisję włókien do atmosfery podczas prowadzonych prac i podczas transportu do miejsc unieszkodliwiania (poprzez odpowiednie zabezpieczenie odpadów do transportu),
 - Przekazywanie odpadów do unieszkodliwiania na uprawnionych składowiskach - nielegalne składowanie odpadów niebezpiecznych będzie można łatwo udowodnić,
- Wdrożenie systemu monitoringu realizacji „Programu...” ograniczy presję na środowisko – pozwoli określić miejsca powstawania odpadów niebezpiecznych w nadchodzących latach, co konsekwencji pozwoli na planowanie działań (finansowych, logistycznych i organizacyjnych) związanych z demontażem, transportem i unieszkodliwianiem azbestu,
- Usuwanie wyrobów zawierających azbest z terenu gminy przyczyni się do poprawy jakości środowiska i zmniejszy ryzyko narażenia mieszkańców gminy na substancje rakotwórcze.

Wymienione czynniki będą miały pozytywny wpływ na powietrze, powierzchnię ziemi i zdrowie ludzi.

Negatywne aspekty

Prace związane z demontażem wyrobów zawierających azbest mogą powodować przedostawanie się włókien azbestowych do powietrza. W celu zminimalizowania skutków prowadzenia prac demontażowych, należy prace te powierzyć uprawnionym przedsiębiorcom (posiadającym decyzję Marszałka na prowadzenie prac z wyrobami zawierającymi azbest). Firmy specjalistyczne potrafią poprzez stosowane technologie, stosowanie środków ochrony osobistej pracowników i przygotowanie obiektu do demontażu ograniczyć negatywne skutki oddziaływania na środowisko i zdrowie ludzi podczas wykonywania prac.

Wytworzone odpady niebezpieczne należy przetransportować z miejsca ich wytworzenia do miejsca utylizacji. Zwiększenie ilości transportu będzie na terenie miasta nieistotne – w pierwszych latach rocznie program przewiduje transport ok. 30 ton odpadów, a w latach 2019 – 2032 ilość przewożonych odpadów ma wzrosnąć do ok. 230,0 ton rocznie. Jest to zaledwie kilka transportów w ciągu roku, transporty te nie zmienią w istotny sposób emisji zanieczyszczeń do powietrza oraz nie będą miały wpływu na poziom hałasu drogowego.

Realizacja zadań przewidzianych w Programie usuwania azbestu z terenu Gminy wpłynie przede wszystkim na:

- Coroczne ograniczenie ilości wyrobów zawierających azbest na terenie Gminy,
- Usunięcie do roku 2032 wyrobów zawierających azbest z terenu miasta,
- Zmniejszy ryzyko narażenia ludności na substancje rakotwórcze do których zaliczane są włókna azbestowe,
- Ograniczy degradację gleb i krajobrazu,
- Działania przyczynią się do poprawy jakości powietrza atmosferycznego.

Wobec powyższego stwierdza się, iż realizacja zadań wynikających z „Programu...” przyczyni się do poprawy stanu środowiska na obszarze gminy.

Brak realizacji projektowanego dokumentu, przyczyni się do pozostawienia stanu obecnego, a co za tym idzie wpłynie na pogarszanie stanu środowiska w przyszłych latach.

14. Podsumowanie

Gospodarka odpadami niebezpiecznymi zawierającymi azbest, jest ważnym elementem całego systemu gospodarki odpadami, a także integralną częścią planów gospodarki odpadami gmin, powiatów i województw oraz planu krajowego.

Azbest należy do surowców charakteryzujących się niekorzystnym działaniem zarówno na zdrowie ludzi, jak i na środowisko naturalne. W związku z tym faktem od 1997 r. zakazano stosowania azbestu i wyrobów zawierających azbest.

Mimo istnienia zakazu stosowania azbestu w nowych budynkach i technologiach będzie on elementem struktury wielu obiektów jako materiał wbudowany jeszcze przez kilkanaście lat. Należy pamiętać, że nie jest szkodliwa sama obecność w budynku materiałów zawierających azbest. Niebezpieczeństwo pojawia się w wyniku nieprawidłowego obchodzenia się z tymi elementami, na skutek czego mogą one stać się niebezpieczne będąc źródłem emisji włókien azbestowych do powietrza.

Niezbędne jest zastosowanie się właścicieli i zarządców obiektów budowlanych do obowiązku prowadzenia okresowych kontroli i oceny stanu technicznego wyrobów zawierających azbest oraz przekazywania właściwym jednostkom danych o ilości, stanie i miejscu występowania azbestu. Istotna jest również świadomość przedsiębiorców wykonujących prace związane z usuwaniem wyrobów zawierających azbest. Wykonywanie tych prac wyłącznie przez wyspecjalizowane i uprawnione w tym zakresie firmy, pozwoli wyeliminować zagrożenie wynikające z nieprawidłowego ich prowadzenia.

Z tego względu jednym z głównych celów niniejszego programu jest edukacja i przybliżenie szerokim kręgom społeczeństwa problematyki bezpiecznej eksploatacji usuwania wyrobów zawierających azbest. Rola Gminy w problematyce azbestu sprowadza się do koordynacji działań związanych z usuwaniem azbestu i poszerzania świadomości mieszkańców w kwestii zagrożeń dotyczących wyrobów azbestowych i sposobów ich eliminowania.

Dla prawidłowej realizacji celów Programu usuwania azbestu niezbędna jest okresowa wymiana informacji pomiędzy starostwem powiatowym i gminami, dotycząca stopnia zaawansowania realizacji poszczególnych zadań. Dlatego też przewiduje się wymianę ww. informacji w sposób zorganizowany - w ustalonej formie pisemnej lub elektronicznej (sprawozdawczość okresowa).

Informacje, jak postępować w trakcie eksploatacji, zabezpieczania lub usuwania azbestu i materiałów zawierających azbest, jak postępować z wytworzonymi odpadami aż po ich deponowanie na składowisku, przedstawione w niniejszym dokumencie, powinny pomóc w rozpowszechnianiu stosowania dobrych wzorców bezpiecznego postępowania z azbestem i materiałami zawierającymi azbest.

Jedynym realnym źródłem finansowania programu usuwania azbestu w Gminie w latach 2014 i 2015 jest wystąpienie o dotację do WFOŚiGW .

Są to realne środki, możliwe do pozyskania na lata 2014 - 2015 pod warunkiem złożenia wniosku w terminie do 28 lutego 2015, zostanie podany na stronie www WFOŚiGW w Poznaniu. W przypadku podjęcia decyzji w sprawie wystąpienia do WFOŚiGW o dotację należy zabezpieczyć w budżecie Gminy środki, które pokryją przynajmniej 15% kwoty wnioskowanej dotacji.

15. Spis tabel

Tabela nr 1	Zbiorcze zestawienie wg ilości z podziałem na budynki
Tabela nr 2	Zbiorcze zestawienie wg rodzaju budynków
Tabela nr 3	Zbiorcze zestawienie wg rodzaju wyrobów azbestowych
Tabela nr 4	Zbiorcze zestawienie wg przewidywanego terminu usunięcia wyrobów zawierających azbest
Tabela nr 5	Zbiorcze zestawienie występowania azbestu wg form własności
Tabela nr 6	Zestawienie ilości i kosztów związanych z usuwaniem azbestu w latach poprzednich
Tabela nr 7	Składowiska na terenie woj. wielkopolskiego
Tabela nr 8	Harmonogram realizacji „Programu usuwania azbestu...”
Tabela nr 9	Koszty usunięcia wyrobów zawierających azbest w latach 2012 i 2013
Tabela nr 10	Koszty usunięcia wyrobów zawierających azbest w rozbiu na rodzaje robót dla lat 2015 i 2016
Tabela nr 11	Harmonogram czasowo-finansowy wdrażania „Programu...”

16. Materiały źródłowe

Wykaz rozporządzeń dotyczących problematyki azbestowej,

stan na czerwiec 2014 r.

1. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 24 sierpnia 2004 r. w sprawie wykazu prac wzbronionych młodocianym i warunków ich zatrudnienia przy niektórych z tych prac (Dz. U. Nr 200, poz. 2047 z późn. zm.)
2. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2010 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. Nr 213, poz. 1397, z późn. zm.)
3. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 14 października 2008 r. w sprawie opłat za korzystanie ze środowiska (Dz. U. Nr 196, poz. 1217)
4. Zarządzenie Ministra Zdrowia i Opieki Społecznej z dnia 12 marca 1996 r. w sprawie dopuszczalnych stężeń i natężeń czynników szkodliwych dla zdrowia, wydzielanych przez materiały budowlane, urządzenia i elementy wyposażenia w pomieszczeniach przeznaczonych na pobyt ludzi (M.P. Nr 19, poz. 231)
5. Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 4 sierpnia 2004 r. w sprawie okresowych badań lekarskich pracowników zatrudnionych w zakładach, które stosowały azbest w produkcji (Dz. U. Nr 183, poz. 1896)
6. Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 9 sierpnia 2004 r. w sprawie leczenia uzdrowiskowego osób zatrudnionych przy produkcji wyrobów zawierających azbest (Dz. U. Nr 185, poz. 1920, z późn. zm.)
7. Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 24 lipca 2012 r. w sprawie substancji, chemicznych ich mieszanin, czynników lub procesów technologicznych o działaniu rakotwórczym lub mutagennym w środowisku pracy (Dz. U. 2012 Nr 0, poz. 890)

8. Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 10 stycznia 2005 r. w sprawie wzoru teczki badań profilaktycznych dla osoby, która była lub jest zatrudniona w warunkach narażenia zawodowego w zakładach stosujących azbest w procesach technologicznych, sposobu jej wypełnienia i aktualizacji (Dz. U. Nr 13, poz. 109)
9. Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 02 lutego 2011 r. w sprawie badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy (Dz. U. Nr 33, poz. 166)
10. Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 15 września 2005 r. w sprawie leków związanych z chorobami wywołanymi pracą przy azbeście (Dz. U. Nr 189, poz. 1603)
11. Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 29 listopada 2002 r. sprawie najwyższych dopuszczalnych stężeń i natężeń czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy (Dz. U. Nr 217, poz. 1833, z późn. zm.)
12. Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 30 października 2002 r. w sprawie rodzajów odpadów, które mogą być składowane w sposób nieselektywny (Dz. U. Nr 191, poz. 1595)
13. Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 13 grudnia 2010 r. w sprawie wymagań w zakresie wykorzystywania wyrobów zawierających azbest oraz wykorzystywania i oczyszczania instalacji lub urządzeń, w których były lub są wykorzystywane wyroby zawierające azbest (Dz. U. 2011 Nr 8, poz. 31)
14. Rozporządzenie Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 2 kwietnia 2004 r. w sprawie sposobów i warunków bezpiecznego użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest (Dz. U. Nr 71, poz. 649)
15. Rozporządzenie Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 7 września 2005 r. w sprawie kryteriów oraz procedur dopuszczania odpadów do składowania na składowisku odpadów danego typu (Dz. U. Nr 186, poz. 1553)
16. Rozporządzenie Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 14 października 2005 r. w sprawie zasad bezpieczeństwa i higieny pracy przy zabezpieczaniu i usuwaniu wyrobów zawierających azbest oraz programu szkolenia w zakresie bezpiecznego użytkowania takich wyrobów (Dz. U. Nr 216, poz. 1824)
17. Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 26 października 2007 r. w sprawie rodzajów odpadów, które mogą być skierowane nieselektywnie na składowiskach podziemnych (Dz. U. Nr 209, poz. 1514)
18. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 27 września 2001 r. w sprawie katalogu odpadów (Dz. U. Nr 112, poz. 1206)
19. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 26 lipca 2002 r. w sprawie rodzajów instalacji mogących powodować znaczne zanieczyszczenie poszczególnych elementów przyrodniczych albo środowiska jako całości (Dz. U. Nr 122, poz. 1055)
20. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 23 lipca 2009 r. w sprawie sposobu przedkładania marszałkowi województwa informacji o występowaniu substancji stwarzających szczególne zagrożenie dla środowiska (Dz. U. Nr 124, poz. 1033)
21. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 26 stycznia 2010 r. w sprawie wartości odniesienia dla niektórych substancji w powietrzu (Dz. U. z 2010 r. Nr 16, poz. 87)
22. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 grudnia 2002 r. w sprawie zakresu, czasu, sposobu oraz warunków prowadzenia monitoringu składowisk odpadów (Dz. U. Nr 220, poz. 1858)
23. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 24 marca 2003 r. w sprawie szczegółowych wymagań dotyczących lokalizacji, budowy, eksploatacji i zamknięcia, jakim powinny odpowiadać poszczególne typy składowisk odpadów (Dz. U. Nr 61, poz. 549 oraz z 2009 r. Nr 39, poz. 320)
23. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 20 grudnia 2012 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie sposobu przedkładania marszałkowi województwa informacji o rodzaju, ilości i miejscach występowania substancji stwarzających szczególne zagrożenie dla środowiska (Dz. U. 2013 Nr 0, poz. 24)
24. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 13 maja 2004 r. w sprawie warunków, w których uznaje się, że odpady nie są niebezpieczne (Dz. U. Nr 128, poz. 1347)
25. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 28 grudnia 2011 r. w sprawie podziemnych składowisk odpadów (Dz. U. Nr 298, poz. 1771)

26. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 22 kwietnia 2011 r. w sprawie standardów emisyjnych z instalacji (Dz. U. Nr 95, poz. 558)
27. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 8 grudnia 2010 r. w sprawie wzorów dokumentów stosowanych na potrzeby ewidencji odpadów (Dz. U. Nr 249, poz. 1673)
28. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 21 marca 2006 r. w sprawie odzysku lub unieszkodliwiania odpadów poza instalacjami i urządzeniami (Dz. U. Nr 49, poz. 356)
29. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 08 grudnia 2010 r. w sprawie zakresu informacji oraz wzorów formularzy służących do sporządzania i przekazywania zbiorczych zestawień danych (Dz. U. Nr 249, poz. 1674)
30. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 24 czerwca 2008 r. w sprawie rodzajów odpadów, których przewóz w celu unieszkodliwiania jest zabroniony (Dz. U. Nr 119, poz. 769)
31. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 4 listopada 2008 r. w sprawie wymagań w zakresie prowadzenia pomiarów ości emisji oraz pomiarów ilości pobieranej wody (Dz. U. Nr 206, poz. 1291)
32. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 20 grudnia 2012 r. w sprawie sposobu prowadzenia przez marszałka województwa rejestru wyrobów zawierających azbest (Dz. U. 2013 Nr 0, poz. 25)
37. Oświadczenie Rządowe z dnia 16 stycznia 2009 r. w sprawie wejścia w życie zmian do załączników A i B Umowy europejskiej dotyczącej międzynarodowego przewozu drogowego towarów niebezpiecznych (ADR), sporządzonej w Genewie dnia 30 września 1957 r. (Dz. U. Nr 27, poz. 162)
33. Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 26 czerwca 2002 r. w sprawie dziennika budowy, montażu i rozbiórki, tablicy informacyjnej oraz ogłoszenia zawierającego dane dotyczące bezpieczeństwa pracy i ochrony zdrowia (Dz. U. Nr 108, poz. 953, z późn.zm.)
34. Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 19 grudnia 2002 r. w sprawie zakresu i sposobu stosowania przepisów o przewozie drogowym towarów niebezpiecznych do transportu odpadów niebezpiecznych (Dz. U. Nr 236, poz. 1986)
35. Rozporządzenie Ministra Transportu Budownictwa i Gospodarki Morskiej z dnia 15 lutego 2012 r. w sprawie świadectwa dopuszczenia pojazdu ADR (Dz. U. 2012 Nr 0, poz. 192)
35. Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 23 czerwca 2003 r. w sprawie informacji dotyczącej bezpieczeństwa i ochrony zdrowia oraz planu bezpieczeństwa i ochrony zdrowia (Dz. U. Nr 120, poz. 1126)
36. Rozporządzenie Ministra Transportu Budownictwa i Gospodarki Morskiej z dnia 29 maja 2012 r. w sprawie prowadzenia kursów w zakresie przewozu towarów niebezpiecznych (Dz. U. 2012 Nr 0, poz. 619)

Wykaz ustaw dotyczących problematyki azbestowej, stan na czerwiec 2014 r.

37. Ustawa z dnia 26 czerwca 1974 r. Kodeks pracy (Dz. U. Z 1998 r. Nr 21, poz. 94, z późn. zm.)
38. Ustawa z dnia 19 czerwca 1997 r. O zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest (Dz. U. Z 2004 r. Nr 3, poz. 20, z późn. zm.)
39. Ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. – Prawo budowlane (Dz. U. z 2010 r. Nr 243, poz. 1623, z późn. zm.)
40. Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska (Dz. U. Z 2008 r. Nr 25, Poz. 150, z późn. zm.)
41. Ustawa z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (Dz. U. z 2013 r. poz. 21, z późn. zm.)
42. Ustawa z dnia 27 lipca 2001 r. O wprowadzeniu ustawy - Prawo ochrony środowiska, Ustawy o odpadach oraz zmianie niektórych ustaw (Dz. U. Nr 100, poz. 1085, z późn. zm.)
43. Ustawa z dnia 25 lutego 2011 r. o substancjach chemicznych i ich mieszaninach (Dz. U. 2011 r. Nr 63, poz. 322, z późn. Zm.)
44. Ustawa z dnia 19 sierpnia 2011 r. o przewozie towarów niebezpiecznych (Dz. U. z 2011r. Nr 227, poz. 1367, z późn. Zm.)

45. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. O zużyтым sprzęcie elektrycznym i elektronicznym (Dz. U. Z 2005 r. Nr 180, poz. 1495)

Dyrektywy Rady EWG

46. Dyrektywa Rady Nr 80/1107/EWG z dnia 27 listopada 1980 r. w sprawie ochrony osób narażonych na ekspozycję szkodliwych substancji (ze zmianami wynikającymi z dyrektywy Nr 91/322/EWG z dnia 29 maja 1991 r.).
47. Dyrektywa Rady Nr 83/477/EWG z dnia 19 września 1983 r. o ochronie pracowników przed zagrożeniem związanym z narażeniem na działanie azbestu w pracy (znowelizowana Dyrektywą Rady Nr 91/382/EWG).
48. Dyrektywa Rady Nr 90/394/EWG z dnia 28 czerwca 1990 r. w sprawie ochrony pracowników przed narażeniem na z czynniki rakotwórcze w środowisku pracy (znowelizowana Dyrektywą Rady Nr 99/38/WE).
49. Dyrektywa Rady Nr 91/382/EWG z dnia 25 czerwca 1991 r. o dopuszczalnym stężeniu włókien azbestu (uzupełnienie do Dyrektywy Nr 83/477/EWG).
50. Dyrektywa Rady Nr 94/33/EWG z dnia 22 czerwca 1994 r. w sprawie ochrony młodocianych w miejscu pracy.
51. Dyrektywa Rady Nr 75/442/EWG z dnia 15 lipca 1975 r. w sprawie odpadów.
52. Dyrektywa Rady Nr 76/769/EWG z dnia 27 lipca 1976 r. w sprawie zasad prawa, przepisów i środków administracyjnych krajów członkowskich Wspólnoty Europejskiej, jak również odnoszących się do ograniczeń w zakresie handlu i stosowania substancji niebezpiecznych.
53. Dyrektywa Rady Nr 83/478/EWG z dnia 19 września 1983 r. w sprawie ujednoczenia ustawodawstwa, przepisów i postanowień krajów członkowskich.
54. Dyrektywa Rady Nr 85/610/EWG z dnia 20 grudnia 1985 r. jako uzupełnienie do Dyrektywy Nr 76/769/EWG.
55. Dyrektywa Rady Nr 89/391/EWG z dnia 12 czerwca 1987 r. o ochronie bezpieczeństwa i higieny w miejscu pracy.
56. Dyrektywa Rady Nr 87/217/EWG z dnia 19 marca 1987 r. w sprawie zapobiegania i zmniejszania zanieczyszczenia środowiska azbestem.
57. Dyrektywa Rady Nr 89/106/EWG z dnia 21 grudnia 1988 r. w sprawie zbliżania ustawodawstwa, przepisów i postanowień administracyjnych krajów członkowskich, dotyczących produktów budowlanych.
58. Dyrektywa Rady Nr 91/659/EWG z dnia 3 grudnia 1991 r. w sprawie zbliżania ustawodawstwa, przepisów i postanowień administracyjnych krajów członkowskich, dotyczących wprowadzania ograniczeń w zakresie rozprowadzania na rynku i stosowania niebezpiecznych substancji i wyrobów technicznego zastosowania.
59. Dyrektywa Rady Nr 84/360/EWG z dnia 28 czerwca 1984 r. w sprawie zanieczyszczeń środowiska przez zakłady przemysłowe.
60. Dyrektywa Rady Nr 98/24/WE z dnia 7 kwietnia 1998 r. w sprawie ochrony zdrowia i bezpieczeństwa pracowników przed niebezpieczeństwem związanym ze środkami chemicznymi w miejscu pracy.
61. Dyrektywa Rady 99/31/WE z dnia 26 kwietnia 1999 r. w sprawie składowania odpadów.
62. Dyrektywa Rady 91/689/WE z dnia 12 grudnia 1991 r. w sprawie odpadów niebezpiecznych.
63. Rozporządzenie Rady 259/93 z dnia 1 lutego 1993 r. w sprawie nadzoru i kontroli przesyłania odpadów w obrębie Wspólnoty, do Wspólnoty i poza jej obszar.
64. Dyrektywa Rady 97/11/WE z dnia 3 marca 1997 r. nowelizująca Dyrektywę 85/337/EWG - w sprawie oceny oddziaływania niektórych publicznych i prywatnych przedsięwzięć na środowisko.
65. Dyrektywa Rady 96/61/WE z dnia 24 września 1996 r. w sprawie zintegrowanego zapobiegania zanieczyszczeniom i kontroli.
66. Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2001/42/WE z dnia 27 czerwca 2001 r. w sprawie oceny skutków oddziaływania na środowisku niektórych planów i programów.

67. Dyrektywa Rady 91/692/WE z dnia 23 grudnia 1991 r. w sprawie normalizacji i racjonalizacji sprawozdań dotyczących realizacji niektórych Dyrektyw Rady dotyczących środowiska.

Inne materiały

68. J. Dyczek. Charakterystyka, własności i zastosowanie azbestu. Akademia Górniczo-Hutnicza Kraków, Fundacja Łódzkie bez Azbestu, www.azbestlodz.pl.
69. Azbest - narażenie i skutki zdrowotne - dr hab. Edward Więcek, Bezpieczeństwo Pracy 2/2004.
70. Azbest - ekspozycja zawodowa i środowiskowa: skutki, profilaktyka.- Neonila Szeszenia-Dąbrowska, Łódź: Oficyna Wydawnicza Instytut Medycyny Pracy im. prof. J. Nofera, 2004.
71. N. Szeszenia-Dąbrowska: Azbest a zdrowie człowieka. Materiał dydaktyczny na kurs specjalistyczny „Bezpieczne postępowanie z azbestem i materiałami zawierającymi azbest”. Kraków, AGH, 26.06.2003 r).
72. Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest stosowanych na terytorium Polski przyjęty przez Radę Ministrów w dniu 14 maja 2002 r.
73. Konwencja Nr 162 Konferencji Ogólnej Międzynarodowej Organizacji Pracy z dnia 24 czerwca 1986 r. - dotycząca bezpieczeństwa w stosowaniu azbestu.
74. Zalecenia Międzynarodowej Organizacji Pracy Nr 172 z dnia 24 czerwca 1986 r. dotyczące ochrony pracowników przed działaniem azbestu.

17. Załączniki

Załącznik nr 1 – Szczegółowa inwentaryzacja występowania wyrobów zawierających azbest na terenie Gminy,

INWENTARYZACJA WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST Z TERENU GMINY RYDZYNA

Załącznik nr 1

Lp.	Miejscowość	obręb	nr działki	plyta azbestowa	rodzaj budynku	własność	pow. m2	Masa kg	Stopień pilności	Rok unieszkodliwienia
1	Augustowo	1	107	falista	gospodarczy	os. fizyczna	480	8 160	2	do 2027
2	Augustowo	1	107	falista	gospodarczy	os. fizyczna	430	7 310	3	do 2032
3	Augustowo	1	107	falista	gospodarczy	os. fizyczna	160	2 720	2	do 2027
4	Augustowo	1	90/1	falista	gospodarczy	os. fizyczna	290	4 930	3	do 2032
5	Augustowo	1	108/1	falista	mieszkalny	os. fizyczna	320	5 440	2	do 2027
6	Dąbcze	2	67	falista	gospodarczy	os. fizyczna	1100	18 700	3	do 2032
7	Dąbcze	2	67	falista	gospodarczy	os. fizyczna	920	15 640	3	do 2032
8	Dąbcze	2	68	falista	gospodarczy	os. fizyczna	140	2 380	2	do 2027
9	Dąbcze	2	105	falista	gospodarczy	os. fizyczna	240	4 080	3	do 2032
10	Dąbcze	2	108	falista	gospodarczy	os. fizyczna	330	5 610	3	do 2032
11	Dąbcze	2	155	falista	gospodarczy	os. fizyczna	180	3 060	2	do 2027
12	Dąbcze	2	185	falista	gospodarczy	os. fizyczna	130	2 210	2	do 2027
13	Dąbcze	2	191	falista	gospodarczy	os. fizyczna	340	5 780	3	do 2032
14	Dąbcze	2	202	falista	gospodarczy	os. fizyczna	430	7 310	3	do 2032
15	Dąbcze	2	202	falista	gospodarczy	os. fizyczna	760	12 920	3	do 2032
16	Dąbcze	2	248	falista	gospodarczy	os. fizyczna	460	7 820	3	do 2032
17	Dąbcze	2	248	falista	gospodarczy	os. fizyczna	320	5 440	3	do 2032
18	Dąbcze	2	280	falista	mieszkalny	os. fizyczna	75	1 275	2	do 2027
19	Dąbcze	2	2734	falista	gospodarczy	os. fizyczna	190	3 230	2	do 2027
20	Dąbcze	2	74/2	płatka	mieszkalny	JST	133	1464	2	do 2027
21	Dąbcze	2	74/4	falista	mieszkalny	os. fizyczna	240	4 080	2	do 2027
22	Dąbcze	2	75/3	falista	gospodarczy	os. fizyczna	133	2 261	2	do 2027
23	Dąbcze	2	195/3	falista	gospodarczy	os. fizyczna	250	4 250	3	do 2032
24	Dąbcze	2	254/2, 256	falista	gospodarczy	os. fizyczna	720	12 240	3	do 2032
25	Dąbcze	2	261/2	falista	mieszkalny	os. fizyczna	120	2 040	2	do 2027
26	Dąbcze	2	273/12	falista	gospodarczy	os. fizyczna	320	5 440	3	do 2032
27	Dąbcze	2	273/12	falista	gospodarczy	os. fizyczna	1300	22 100	3	do 2032
28	Dąbcze	2	273/3	falista	mieszkalny	os. fizyczna	360	6 120	2	do 2027
29	Dąbcze	2	273/4	falista	gospodarczy	os. fizyczna	140	2 380	2	do 2027
30	Dąbcze	2	380/1	falista	gospodarczy	os. fizyczna	120	2 040	2	do 2027
31	Dąbcze	2	380/6	falista	gospodarczy	os. fizyczna	120	2 040	2	do 2027
32	Dąbcze	2	380/6	falista	gospodarczy	os. fizyczna	590	10 030	3	do 2032
33	Izbiska	3	402	falista	gospodarczy	os. fizyczna	850	14 450	3	do 2032
34	Jabłonna	3	109	falista	mieszkalny	os. fizyczna	440	7 480	2	do 2027
35	Jabłonna	3	121	falista	gospodarczy	os. fizyczna	130	2 210	2	do 2027

cd. Załącznika nr 1

Lp.	Miejscowość	obręb	nr działki	plyta azbestowa	rodzaj budynku	własność	pow. m2	Masa kg	Stopień pilności	Rok unieszkodliwienia
36	Jabłonna	3	123	falista	gospodarczy	os. fizyczna	220	3 740	3	do 2032
37	Jabłonna	3	126	falista	gospodarczy	os. fizyczna	170	2 890	2	do 2027
38	Jabłonna	3	127	falista	mieszkalny	os. fizyczna	220	3 740	2	do 2027
39	Jabłonna	3	167	falista	gospodarczy	os. fizyczna	460	7 820	3	do 2032
40	Jabłonna	3	167	falista	gospodarczy	os. fizyczna	610	10 370	3	do 2032
41	Jabłonna	3	168	falista	gospodarczy	os. fizyczna	360	6 120	3	do 2032
42	Jabłonna	3	180	falista	gospodarczy	os. fizyczna	130	2 210	2	do 2027
43	Jabłonna	3	181	falista	gospodarczy	os. fizyczna	210	3 570	3	do 2032
44	Jabłonna	3	184	falista	gospodarczy	os. fizyczna	170	2 890	2	do 2027
45	Jabłonna	3	199	falista	gospodarczy	os. fizyczna	140	2 380	2	do 2027
46	Jabłonna	3	209	falista	gospodarczy	os. fizyczna	170	2 890	2	do 2027
47	Jabłonna	3	210	falista	gospodarczy	os. fizyczna	150	2 550	2	do 2027
48	Jabłonna	3	210	falista	gospodarczy	os. fizyczna	370	6 290	3	do 2032
49	Jabłonna	3	221	falista	gospodarczy	os. fizyczna	140	2 380	2	do 2027
50	Jabłonna	3	225	falista	gospodarczy	os. fizyczna	180	3 060	2	do 2027
51	Jabłonna	3	244	falista	gospodarczy	os. fizyczna	510	8 670	3	do 2032
52	Jabłonna	3	106/1	falista	gospodarczy	os. fizyczna	500	8 500	3	do 2032
53	Jabłonna	3	108/1	falista	mieszkalny	os. fizyczna	170	2 890	2	do 2027
54	Jabłonna	3	110/4	falista	gospodarczy	os. fizyczna	330	5 610	3	do 2032
55	Jabłonna	3	110/4	falista	gospodarczy	os. fizyczna	500	8 500	3	do 2032
56	Jabłonna	3	110/4	falista	gospodarczy	os. fizyczna	660	11 220	3	do 2032
57	Jabłonna	3	110/4	falista	gospodarczy	os. fizyczna	1700	28 900	3	do 2032
58	Jabłonna	3	110/4	falista	gospodarczy	os. fizyczna	1050	17 850	3	do 2032
59	Jabłonna	3	124/4	falista	gospodarczy	os. fizyczna	200	3 400	2	do 2027
60	Jabłonna	3	125/4	falista	gospodarczy	os. fizyczna	200	3 400	2	do 2027
61	Jabłonna	3	159/1	falista	gospodarczy	os. fizyczna	500	8 500	3	do 2032
62	Jabłonna	3	243/4	falista	gospodarczy	os. fizyczna	540	9 180	3	do 2032
63	Jabłonna	3	243/4	falista	gospodarczy	os. fizyczna	900	15 300	3	do 2032
64	Jabłonna	3	243/4	falista	gospodarczy	os. fizyczna	830	14 110	3	do 2032
65	Jabłonna	3	245/2	plaska	gospodarczy	JST	300	3 300	3	do 2032
66	Jabłonna	3	368/2	falista	gospodarczy	os. fizyczna	510	8 670	3	do 2032
67	Kaczkowo	4	45	falista	gospodarczy	os. fizyczna	120	2 040	2	do 2027
68	Kaczkowo	4	92	falista	mieszkalny	os. fizyczna	100	1 700	2	do 2027
69	Kaczkowo	4	94	falista	gospodarczy	os. fizyczna	330	5 610	3	do 2032
70	Kaczkowo	4	95	falista	mieszkalny	os. fizyczna	210	3 570	2	do 2027
71	Kaczkowo	4	100	falista	mieszkalny	os. fizyczna	80	1 360	2	do 2027
72	Kaczkowo	4	115	falista	gospodarczy	os. fizyczna	276	4 692	3	do 2032
73	Kaczkowo	4	121	falista	mieszkalny	os. fizyczna	160	2 720	2	do 2027

cd. Załącznika nr 1

Lp.	Miejscowość	obręb	nr działki	plyta azbestowa	rodzaj budynku	własność	pow. m2	Masa kg	Stopień pilności	Rok unieszkodliwienia
74	Kaczkowo	4	33/4	falista	mieszkalny	os. fizyczna	180	3 060	2	do 2027
75	Kaczkowo	4	33/4	falista	gospodarczy	os. fizyczna	150	2 550	2	do 2027
76	Kaczkowo	4	37/1	falista	mieszkalny	os. fizyczna	160	2 720	2	do 2027
77	Kaczkowo	4	37/1	falista	gospodarczy	os. fizyczna	160	2 720	2	do 2027
78	Kaczkowo	4	41/1	falista	gospodarczy	os. prawna	1566	17 226	3	do 2032
79	Kaczkowo	4	41/1	falista	gospodarczy	os. prawna	578	6 358	3	do 2032
80	Kaczkowo	4	41/1	falista	gospodarczy	os. prawna	1566	17 226	3	do 2032
81	Kaczkowo	4	41/1	falista	gospodarczy	os. prawna	435	4 785	3	do 2032
82	Kaczkowo	4	41/1	falista	gospodarczy	os. prawna	435	4 785	3	do 2032
83	Kaczkowo	4	41/1	falista	gospodarczy	os. prawna	435	4 785	3	do 2032
84	Kaczkowo	4	41/1	falista	gospodarczy	os. prawna	644	7 084	3	do 2032
85	Kaczkowo	4	41/1	falista	gospodarczy	os. prawna	37	407	1	do 2018
86	Kaczkowo	4	41/1	falista	gospodarczy	os. prawna	420	4 620	3	do 2032
87	Kaczkowo	4	41/1	falista	gospodarczy	os. prawna	660	7 260	3	do 2032
88	Kaczkowo	4	41/1	falista	gospodarczy	os. prawna	138	1 518	2	do 2027
89	Kaczkowo	4	47/1	falista	mieszkalny	os. fizyczna	270	4 590	2	do 2027
90	Kaczkowo	4	47/6	falista	gospodarczy	os. prawna	1479	16 269	3	do 2032
91	Kaczkowo	4	47/6	falista	gospodarczy	os. prawna	1479	16 269	3	do 2032
92	Kaczkowo	4	47/6	falista	gospodarczy	os. prawna	1479	17 226	3	do 2032
93	Kaczkowo	4	47/6	falista	gospodarczy	os. prawna	1479	16 269	3	do 2032
94	Kaczkowo	4	47/6	falista	gospodarczy	os. prawna	203	2 233	3	do 2032
95	Kaczkowo	4	90/1	falista	mieszkalny	os. fizyczna	140	2 380	2	do 2027
96	Kaczkowo	4	90/3	falista	gospodarczy	os. fizyczna	170	2 890	2	do 2027
97	Kaczkowo	4	97/1	falista	gospodarczy	os. fizyczna	290	4 930	3	do 2032
98	Kaczkowo	4	110/4	falista	mieszkalny	os. fizyczna	150	2 550	2	do 2027
99	Kaczkowo	4	217/1	falista	gospodarczy	os. fizyczna	140	2 380	2	do 2027
100	Kłoda	5	492	falista	gospodarczy	os. fizyczna	130	2 210	2	do 2027
101	Kłoda	5	528	falista	gospodarczy	os. fizyczna	200	3 400	2	do 2027
102	Kłoda	5	529	falista	gospodarczy	os. fizyczna	130	2 210	2	do 2027
103	Kłoda	5	540	falista	gospodarczy	os. fizyczna	90	1 530	1	do 2018
104	Kłoda	5	545	falista	gospodarczy	os. fizyczna	80	1 360	1	do 2018
105	Kłoda	5	545	falista	gospodarczy	os. fizyczna	130	2 210	2	do 2027
106	Kłoda	5	546	falista	gospodarczy	os. fizyczna	160	2 720	2	do 2027
107	Kłoda	5	562	falista	gospodarczy	os. fizyczna	160	2 720	2	do 2027
108	Kłoda	5	568	falista	mieszkalny	os. fizyczna	110	1 870	2	do 2027
109	Kłoda	5	572	falista	gospodarczy	os. fizyczna	220	3 740	3	do 2032
110	Kłoda	5	602	falista	gospodarczy	os. fizyczna	130	2 210	2	do 2027
111	Kłoda	5	785	falista	gospodarczy	os. fizyczna	2850	48 450	3	do 2032

cd. Załącznika nr 1

Lp.	Miejscowość	obręb	nr działki	plyta azbestowa	rodzaj budynku	własność	pow. m2	Masa kg	Stopień pilności	Rok unieszkodliwienia
112	Kłoda	5	798	falista	gospodarczy	os. fizyczna	1140	19 380	3	do 2032
113	Kłoda	5	343/5	falista	gospodarczy	os. fizyczna	1860	31 620	3	do 2032
114	Kłoda	5	343/5	falista	gospodarczy	os. fizyczna	740	12 580	3	do 2032
115	Kłoda	5	343/5	falista	gospodarczy	os. fizyczna	1900	32 300	3	do 2032
116	Kłoda	5	343/5	falista	gospodarczy	os. fizyczna	2200	37 400	3	do 2032
117	Kłoda	5	344/6	falista	gospodarczy	os. fizyczna	60	1 020	1	do 2018
118	Kłoda	5	522/3	falista	gospodarczy	os. fizyczna	70	1 190	1	do 2018
119	Kłoda	5	522/3	falista	gospodarczy	os. fizyczna	290	4 930	3	do 2032
120	Kłoda	5	576/1	falista	gospodarczy	os. fizyczna	160	2 720	2	do 2027
121	Kłoda	5	576/4	falista	mieszkalny	os. fizyczna	160	2 720	2	do 2027
122	Kłoda	5	576/4	falista	gospodarczy	os. fizyczna	480	8 160	3	do 2032
123	Kłoda	5	579/2	falista	gospodarczy	os. fizyczna	90	1 530	1	do 2018
124	Kłoda	5	595/4	falista	mieszkalny	os. fizyczna	180	3 060	2	do 2027
125	Kłoda	5	609/1	falista	gospodarczy	os. fizyczna	210	3 570	3	do 2032
126	Kłoda	5	660/1	falista	gospodarczy	os. fizyczna	950	16 150	3	do 2032
127	Kłoda	5	711/10	falista	gospodarczy	os. fizyczna	500	8 500	3	do 2032
128	Kłoda	5	796/1	falista	gospodarczy	os. fizyczna	1980	33 660	3	do 2032
129	Kłoda	5	796/1	falista	gospodarczy	os. fizyczna	480	8 160	3	do 2032
130	Kłoda	5	796/1	falista	gospodarczy	os. fizyczna	990	16 830	3	do 2032
131	Kłoda	5	828/2	falista	gospodarczy	os. fizyczna	540	9 180	3	do 2032
132	Kłoda	5	828/2	falista	gospodarczy	os. fizyczna	490	8 330	3	do 2032
133	Lasotki	6	14	falista	gospodarczy	os. fizyczna	310	5 270	3	do 2032
134	Lasotki	6	14	falista	mieszkalny	os. fizyczna	130	2 210	2	do 2027
135	Lasotki	6	16	falista	gospodarczy	os. fizyczna	200	3 400	2	do 2027
136	Lasotki	6	16	falista	gospodarczy	os. fizyczna	200	3 400	2	do 2027
137	Lasotki	6	16	falista	mieszkalny	os. fizyczna	140	2 380	2	do 2027
138	Lasotki	6	18	falista	gospodarczy	os. fizyczna	170	2 890	2	do 2027
139	Lasotki	6	18	falista	gospodarczy	os. fizyczna	340	5 780	3	do 2032
140	Lasotki	6	19	falista	gospodarczy	os. fizyczna	150	2 550	2	do 2027
141	Lasotki	6	23	falista	gospodarczy	os. fizyczna	240	4 080	3	do 2032
142	Lasotki	6	23	falista	mieszkalny	os. fizyczna	100	1 700	2	do 2027
143	Lasotki	6	23	falista	gospodarczy	os. fizyczna	230	3 910	3	do 2032
144	Lasotki	6	26	falista	mieszkalny	os. prawna	365	4 015	2	do 2027
145	Lasotki	6	26	falista	gospodarczy	os. prawna	1020	11 220	3	do 2032
146	Lasotki	6	26	falista	gospodarczy	os. prawna	1080	11 880	3	do 2032
147	Lasotki	6	26	falista	gospodarczy	os. prawna	1044	11 484	3	do 2032
148	Lasotki	6	31	falista	gospodarczy	os. fizyczna	1200	20 400	3	do 2032
149	Lasotki	6	43	falista	gospodarczy	os. fizyczna	300	5 100	3	do 2032

cd. Załącznika nr 1

Lp.	Miejscowość	obręb	nr działki	plyta azbestowa	rodzaj budynku	własność	pow. m2	Masa kg	Stopec pilności	Rok unieszkodliwienia
150	Lasotki	6	44	falista	gospodarczy	os. fizyczna	110	1 870	2	do 2027
151	Lasotki	6	45	falista	gospodarczy	os. fizyczna	190	3 230	2	do 2027
152	Lasotki	6	46	falista	gospodarczy	os. fizyczna	280	4 760	3	do 2032
153	Lasotki	6	48	falista	mieszkalny	os. fizyczna	130	2 210	2	do 2027
154	Lasotki	6	48	falista	gospodarczy	os. fizyczna	510	8 670	3	do 2032
155	Lasotki	6	48	falista	gospodarczy	os. fizyczna	360	6 120	3	do 2032
156	Lasotki	6	49	falista	mieszkalny	os. fizyczna	220	3 740	2	do 2027
157	Lasotki	6	24/1	falista	mieszkalny	os. fizyczna	150	2 550	2	do 2027
158	Lasotki	6	12/1	falista	mieszkalny	os. fizyczna	130	2 210	2	do 2027
159	Lasotki	6	46 i 47	falista	gospodarczy	os. fizyczna	620	10 540	3	do 2032
160	Moraczewo	7	157	falista	gospodarczy	os. fizyczna	364	6 188	3	do 2032
161	Moraczewo	7	175	falista	gospodarczy	os. fizyczna	490	8 330	3	do 2032
162	Moraczewo	7	175	falista	gospodarczy	os. fizyczna	500	8 500	3	do 2032
163	Moraczewo	7	175	falista	gospodarczy	os. fizyczna	550	9 350	3	do 2032
164	Moraczewo	7	191	falista	gospodarczy	os. fizyczna	210	3 570	3	do 2032
165	Moraczewo	7	197	falista	gospodarczy	os. fizyczna	60	1 020	1	do 2018
166	Moraczewo	7	356	falista	gospodarczy	os. fizyczna	300	5 100	3	do 2032
167	Moraczewo	7	414	falista	gospodarczy	os. fizyczna	200	3 400	2	do 2027
168	Moraczewo	7	419	falista	gospodarczy	os. fizyczna	390	6 630	3	do 2032
169	Moraczewo	7	419	falista	gospodarczy	os. fizyczna	1200	20 400	3	do 2032
170	Moraczewo	7	421	falista	gospodarczy	os. fizyczna	1200	20 400	3	do 2032
171	Moraczewo	7	422	falista	gospodarczy	os. fizyczna	370	6 290	3	do 2032
172	Moraczewo	7	424	falista	gospodarczy	os. fizyczna	410	6 970	3	do 2032
173	Moraczewo	7	428	falista	gospodarczy	os. fizyczna	370	6 290	3	do 2032
174	Moraczewo	7	146/4	falista	gospodarczy	os. fizyczna	200	3 400	2	do 2027
175	Moraczewo	7	165/1	falista	gospodarczy	os. fizyczna	100	1 700	2	do 2027
176	Moraczewo	7	165/1	falista	gospodarczy	os. fizyczna	210	3 570	3	do 2032
177	Moraczewo	7	165/1	falista	gospodarczy	os. fizyczna	300	5 100	3	do 2032
178	Moraczewo	7	169/2	falista	gospodarczy	os. fizyczna	2000	34 000	3	do 2032
179	Moraczewo	7	181/1	falista	gospodarczy	os. fizyczna	850	14 450	3	do 2032
180	Moraczewo	7	183/1	falista	gospodarczy	os. fizyczna	300	5 100	3	do 2032
181	Moraczewo	7	186/2	falista	gospodarczy	os. fizyczna	190	3 230	2	do 2027
182	Moraczewo	7	186/2	falista	gospodarczy	os. fizyczna	290	4 930	3	do 2032
183	Moraczewo	7	394/5	falista	gospodarczy	os. fizyczna	280	4 760	3	do 2032
184	Moraczewo	7	442/4	falista	gospodarczy	os. fizyczna	590	10 030	3	do 2032
185	Moraczewo	7	446/7	falista	gospodarczy	os. fizyczna	490	8 330	3	do 2032
186	Moraczewo	7	447/3	falista	gospodarczy	os. fizyczna	430	7 310	3	do 2032
187	Nowa Wieś	8	92	falista	gospodarczy	os. fizyczna	270	4 590	3	do 2032

cd. Załącznika nr 1

Lp.	Miejscowość	obręb	nr działki	plyta azbestowa	rodzaj budynku	własność	pow. m2	Masa kg	Stopień pilności	Rok unieszkodliwienia
188	Nowa Wieś□	8	117	falista	gospodarczy	os. fizyczna	220	3 740	3	do 2032
189	Nowa Wieś□	8	121	falista	gospodarczy	os. fizyczna	370	6 290	3	do 2032
190	Nowa Wieś□	8	125	falista	gospodarczy	os. fizyczna	40	680	1	do 2018
191	Nowa Wieś□	8	135	falista	gospodarczy	os. fizyczna	350	5 950	3	do 2032
192	Nowa Wieś□	8	135	falista	gospodarczy	os. fizyczna	240	4 080	3	do 2032
193	Nowa Wieś□	8	136	falista	gospodarczy	os. fizyczna	150	2 550	2	do 2027
194	Nowa Wieś□	8	143	falista	gospodarczy	os. fizyczna	230	3 910	3	do 2032
195	Nowa Wieś□	8	214	falista	gospodarczy	os. fizyczna	60	1 020	1	do 2018
196	Nowa Wieś□	8	216	falista	mieszkalny	os. fizyczna	140	2 380	2	do 2027
197	Nowa Wieś□	8	218	falista	gospodarczy	os. fizyczna	310	5 270	3	do 2032
198	Nowa Wieś□	8	218	falista	gospodarczy	os. fizyczna	500	8 500	3	do 2032
199	Nowa Wieś□	8	237	falista	gospodarczy	os. fizyczna	270	4 590	3	do 2032
200	Nowa Wieś□	8	237	falista	gospodarczy	os. fizyczna	300	5 100	3	do 2032
201	Nowa Wieś□	8	246	falista	gospodarczy	os. fizyczna	500	8 500	3	do 2032
202	Nowa Wieś□	8	255	falista	gospodarczy	os. fizyczna	380	6 460	3	do 2032
203	Nowa Wieś□	8	257	falista	gospodarczy	os. fizyczna	180	3 060	2	do 2027
204	Nowa Wieś□	8	259	falista	gospodarczy	os. fizyczna	70	1 190	1	do 2018
205	Nowa Wieś□	8	260	falista	gospodarczy	os. fizyczna	320	5 440	3	do 2032
206	Nowa Wieś□	8	262	falista	gospodarczy	os. fizyczna	60	1 020	1	do 2018
207	Nowa Wieś□	8	262	falista	gospodarczy	os. fizyczna	640	10 880	3	do 2032
208	Nowa Wieś□	8	276	falista	gospodarczy	os. fizyczna	210	3 570	3	do 2032
209	Nowa Wieś□	8	377	falista	gospodarczy	os. fizyczna	300	5 100	3	do 2032
210	Nowa Wieś□	8	383	falista	gospodarczy	os. fizyczna	1000	17 000	3	do 2032
211	Nowa Wieś□	8	385	falista	gospodarczy	os. fizyczna	660	11 220	3	do 2032
212	Nowa Wieś□	8	405	falista	gospodarczy	os. fizyczna	300	5 100	3	do 2032
213	Nowa Wieś□	8	98/1	falista	gospodarczy	os. fizyczna	640	10 880	3	do 2032
214	Nowa Wieś□	8	122/2	falista	gospodarczy	os. fizyczna	300	5 100	3	do 2032
215	Nowa Wieś□	8	145/4	falista	gospodarczy	os. fizyczna	300	5 100	3	do 2032
216	Nowa Wieś□	8	146/2	falista	gospodarczy	os. fizyczna	360	6 120	3	do 2032
217	Nowa Wieś□	8	373/2	falista	gospodarczy	os. fizyczna	60	1 020	1	do 2018
218	Nowa Wieś□	8	373/2	falista	gospodarczy	os. fizyczna	60	1 020	1	do 2018
219	Nowa Wieś□	8	375/1	falista	gospodarczy	os. fizyczna	270	4 590	3	do 2032
220	Nowa Wieś□	8	375/1	falista	gospodarczy	os. fizyczna	480	8 160	3	do 2032
221	Nowy Świat	8	396	falista	mieszkalny	os. fizyczna	520	8 840	2	do 2027
222	Pomykowo	9	185	falista	gospodarczy	os. fizyczna	180	3 060	2	do 2027
223	Pomykowo	9	204	falista	gospodarczy	os. fizyczna	640	10 880	3	do 2032
224	Pomykowo	9	219	falista	gospodarczy	os. fizyczna	360	6 120	3	do 2032
225	Pomykowo	9	224	falista	gospodarczy	os. fizyczna	750	12 750	3	do 2032

cd. Załącznika nr 1

Lp.	Miejscowość	obręb	nr działki	plyta azbestowa	rodzaj budynku	własność	pow. m2	Masa kg	Stopień pilności	Rok unieszkodliwienia
226	Pomykowo	9	229	falista	gospodarczy	os. fizyczna	450	7 650	3	do 2032
227	Pomykowo	9	229	falista	gospodarczy	os. fizyczna	280	4 760	3	do 2032
228	Pomykowo	9	231	falista	gospodarczy	os. fizyczna	780	13 260	3	do 2032
229	Pomykowo	9	186/2	falista	gospodarczy	os. fizyczna	60	1 020	1	do 2018
230	Pomykowo	9	194/3	falista	gospodarczy	os. fizyczna	50	850	1	do 2018
231	Pomykowo	9	203/2	falista	gospodarczy	os. fizyczna	170	2 890	2	do 2027
232	Pomykowo	9	203/2	falista	gospodarczy	os. fizyczna	200	3 400	2	do 2027
233	Pomykowo	9	206/4	falista	gospodarczy	os. fizyczna	230	3 910	3	do 2032
234	Pomykowo	9	207/1	falista	gospodarczy	os. fizyczna	160	2 720	2	do 2027
235	Pomykowo	9	233/2	falista	gospodarczy	os. fizyczna	150	2 550	2	do 2027
236	Pomykowo	9	234/5	falista	gospodarczy	os. fizyczna	160	2 720	2	do 2027
237	Przybiń	10	23	falista	gospodarczy	os. fizyczna	1400	23 800	3	do 2032
238	Przybiń	10	23	falista	gospodarczy	os. fizyczna	140	2 380	2	do 2027
239	Przybiń	10	23	falista	gospodarczy	os. fizyczna	450	7 650	3	do 2032
240	Przybiń	10	52	falista	gospodarczy	os. fizyczna	260	4 420	3	do 2032
241	Przybiń	10	62	falista	gospodarczy	os. fizyczna	210	3 570	3	do 2032
242	Przybiń	10	89	falista	gospodarczy	os. fizyczna	50	850	1	do 2018
243	Przybiń	10	195	falista	gospodarczy	os. fizyczna	400	6 800	3	do 2032
244	Przybiń	10	196	falista	gospodarczy	os. fizyczna	210	3 570	3	do 2032
245	Przybiń	10	59/2	falista	gospodarczy	os. fizyczna	120	2 040	2	do 2027
246	Przybiń	10	60/7	falista	gospodarczy	os. fizyczna	270	4 590	3	do 2032
247	Przybiń	10	200/2	falista	gospodarczy	os. fizyczna	700	11 900	3	do 2032
248	Przybiń	10	200/2	falista	gospodarczy	os. fizyczna	1500	25 500	3	do 2032
249	Robczysko	11	25	falista	mieszkalny	os. fizyczna	100	1 700	2	do 2027
250	Robczysko	11	77	falista	gospodarczy	os. fizyczna	210	3 570	3	do 2032
251	Robczysko	11	80	falista	gospodarczy	os. fizyczna	140	2 380	2	do 2027
252	Robczysko	11	80	falista	gospodarczy	os. fizyczna	310	5 270	3	do 2032
253	Robczysko	11	93	falista	gospodarczy	os. fizyczna	400	6 800	3	do 2032
254	Robczysko	11	93	falista	gospodarczy	os. fizyczna	370	6 290	3	do 2032
255	Robczysko	11	96	falista	gospodarczy	os. fizyczna	80	1 360	1	do 2018
256	Robczysko	11	116	falista	gospodarczy	os. prawna	2702	29 724	3	do 2032
257	Robczysko	11	116	falista	gospodarczy	os. prawna	72	792	1	do 2018
258	Robczysko	11	116	falista	gospodarczy	os. prawna	724	7 962	3	do 2032
259	Robczysko	11	116	falista	gospodarczy	os. prawna	436	4 802	3	do 2032
260	Robczysko	11	116	falista	gospodarczy	os. prawna	1069	11 756	3	do 2032
261	Robczysko	11	910	falista	gospodarczy	os. fizyczna	230	3 910	3	do 2032
262	Robczysko	11	74/1	falista	gospodarczy	os. fizyczna	500	8 500	3	do 2032
263	Robczysko	11	74/3	falista	gospodarczy	os. fizyczna	230	3 910	3	do 2032

cd. Załącznika nr 1

Lp.	Miejscowość	obręb	nr działki	plyta azbestowa	rodzaj budynku	własność	pow. m2	Masa kg	Stopień pilności	Rok unieszkodliwienia
264	Robczysko	11	102/2	falista	gospodarczy	os. fizyczna	750	12 750	3	do 2032
265	Robczysko	11	102/5	falista	gospodarczy	os. fizyczna	3000	51 000	3	do 2032
266	Robczysko	11	379/1	falista	gospodarczy	os. fizyczna	1280	21 760	3	do 2032
267	Robczysko	11	934/1	falista	gospodarczy	os. fizyczna	300	5 100	3	do 2032
268	Rojęczyn	12	37	falista	mieszkalny	os. fizyczna	190	3 230	2	do 2027
269	Rojęczyn	12	43	falista	mieszkalny	os. fizyczna	210	3 570	2	do 2027
270	Rojęczyn	12	69	falista	gospodarczy	os. fizyczna	110	1 870	2	do 2027
271	Rojęczyn	12	70	falista	gospodarczy	os. fizyczna	190	3 230	2	do 2027
272	Rojęczyn	12	73	falista	gospodarczy	os. fizyczna	400	6 800	3	do 2032
273	Rojęczyn	12	74	falista	gospodarczy	os. fizyczna	290	4 930	3	do 2032
274	Rojęczyn	12	213	falista	gospodarczy	os. fizyczna	400	6 800	3	do 2032
275	Rojęczyn	12	221	falista	gospodarczy	os. fizyczna	140	2 380	2	do 2027
276	Rojęczyn	12	231	falista	gospodarczy	os. fizyczna	490	8 330	3	do 2032
277	Rojęczyn	12	238	falista	gospodarczy	os. fizyczna	130	2 210	2	do 2027
278	Rojęczyn	12	500	falista	mieszkalny	os. fizyczna	310	5 270	2	do 2027
279	Rojęczyn	12	36/2	falista	mieszkalny	os. fizyczna	210	3 570	2	do 2027
280	Rojęczyn	12	38/2	falista	mieszkalny	os. fizyczna	120	2 040	2	do 2027
281	Rojęczyn	12	181/9	falista	mieszkalny	os. prawna	184	3 124	2	do 2027
282	Rojęczyn	12	229/5	falista	gospodarczy	os. fizyczna	590	10 030	3	do 2032
283	Rojęczyn	12	229/5	falista	gospodarczy	os. fizyczna	310	5 270	3	do 2032
284	Rydzyzna	1	90	falista	gospodarczy	os. prawna	12	132	1	do 2018
285	Rydzyzna	1	151	falista	gospodarczy	os. fizyczna	380	6 460	3	do 2032
286	Rydzyzna	1	445	falista	gospodarczy	os. fizyczna	100	1 700	2	do 2027
287	Rydzyzna	1	446	falista	mieszkalny	os. fizyczna	120	2 040	2	do 2027
288	Rydzyzna	1	474	falista	mieszkalny	JST	150	1 650	2	do 2032
289	Rydzyzna	1	552	falista	mieszkalny	os. fizyczna	160	2 720	2	do 2027
290	Rydzyzna	1	558	falista	gospodarczy	os. fizyczna	100	1 700	2	do 2027
291	Rydzyzna	1	720	falista	mieszkalny	os. fizyczna	130	2 210	2	do 2027
292	Rydzyzna	1	744	falista	mieszkalny	os. fizyczna	130	2 210	2	do 2027
293	Rydzyzna	1	830	falista	mieszkalny	os. fizyczna	100	1 700	2	do 2027
294	Rydzyzna	1	11/2	falista	mieszkalny	os. fizyczna	160	2 720	2	do 2027
295	Rydzyzna	1	137/3	falista	gospodarczy	os. fizyczna	390	6 630	3	do 2032
296	Rydzyzna	1	142/5	falista	gospodarczy	os. fizyczna	520	8 840	3	do 2032
297	Rydzyzna	1	202/1	falista	gospodarczy	os. fizyczna	50	850	1	do 2018
298	Rydzyzna	1	508/5	falista	gospodarczy	os. prawna	639	10 869	3	do 2032
299	Rydzyzna	1	62/38	falista	gospodarczy	os. fizyczna	160	2 720	2	do 2027
300	Tarnowa Łąka	13	348	falista	gospodarczy	os. fizyczna	210	3 570	3	do 2032
301	Tarnowa Łąka	13	470	falista	gospodarczy	os. fizyczna	180	3 060	2	do 2027

cd. Załącznika nr 1

Lp.	Miejscowość	obręb	nr działki	plyta azbestowa	rodzaj budynku	własność	pow. m2	Masa kg	Stopec pilności	Rok unieszkodliwienia
302	Tarnowa Łąka	13	494	falista	gospodarczy	os. fizyczna	160	2 720	2	do 2027
303	Tarnowa Łąka	13	513	falista	gospodarczy	os. fizyczna	240	4 080	3	do 2032
304	Tarnowa Łąka	13	532	falista	gospodarczy	os. fizyczna	160	2 720	2	do 2027
305	Tarnowa Łąka	13	534	falista	gospodarczy	os. fizyczna	130	2 210	2	do 2027
306	Tarnowa Łąka	13	548	falista	gospodarczy	os. fizyczna	480	8 160	3	do 2032
307	Tarnowa Łąka	13	556	falista	gospodarczy	os. fizyczna	160	2 720	2	do 2027
308	Tarnowa Łąka	13	562	falista	gospodarczy	os. fizyczna	150	2 550	2	do 2027
309	Tarnowa Łąka	13	594	falista	gospodarczy	os. fizyczna	580	9 860	3	do 2032
310	Tarnowa Łąka	13	596	falista	mieszkalny	os. fizyczna	210	3 570	2	do 2027
311	Tarnowa Łąka	13	477/2	falista	mieszkalny	os. fizyczna	200	3 400	2	do 2027
312	Tarnowa Łąka	13	478/2	falista	gospodarczy	os. fizyczna	320	5 440	3	do 2032
313	Tarnowa Łąka	13	478/2	falista	gospodarczy	os. fizyczna	300	5 100	3	do 2032
314	Tworzanice	14	20	falista	gospodarczy	os. fizyczna	280	4 760	3	do 2032
315	Tworzanice	14	20	falista	gospodarczy	os. fizyczna	310	5 270	3	do 2032
316	Tworzanice	14	21	falista	gospodarczy	os. fizyczna	280	4 760	3	do 2032
317	Tworzanice	14	21	falista	gospodarczy	os. fizyczna	360	6 120	3	do 2032
318	Tworzanice	14	21	falista	gospodarczy	os. fizyczna	480	8 160	3	do 2032
319	Tworzanice	14	22	falista	gospodarczy	os. fizyczna	100	1 700	2	do 2027
320	Tworzanice	14	80	falista	gospodarczy	os. fizyczna	80	1 360	1	do 2018
321	Tworzanice	14	101	falista	gospodarczy	os. fizyczna	280	4 760	3	do 2032
322	Tworzanice	14	101	falista	gospodarczy	os. fizyczna	220	3 740	3	do 2032
323	Tworzanice	14	101	falista	gospodarczy	os. fizyczna	190	3 230	2	do 2027
324	Tworzanice	14	118	falista	gospodarczy	os. fizyczna	210	3 570	3	do 2032
325	Tworzanice	14	118	falista	gospodarczy	os. fizyczna	170	2 890	2	do 2027
326	Tworzanice	14	43/2	falista	gospodarczy	os. fizyczna	160	2 720	2	do 2027
327	Tworzanice	14	29/3	falista	gospodarczy	os. fizyczna	200	3 400	2	do 2027
328	Tworzanice	14	10/2	falista	gospodarczy	os. fizyczna	330	5 610	3	do 2032
329	Tworzanice	14	104/5	falista	gospodarczy	os. fizyczna	1000	17 000	3	do 2032
330	Tworzanice	14	127/2	falista	gospodarczy	os. fizyczna	320	5 440	3	do 2032
331	Tworzanice	14	127/8	falista	gospodarczy	os. fizyczna	630	10 710	3	do 2032
332	Tworzanice	14	127/9	falista	gospodarczy	os. fizyczna	1100	18 700	3	do 2032
333	Tworzanice	14	127/9	falista	gospodarczy	os. fizyczna	1100	18 700	3	do 2032
334	Tworzanice	14	127/9	falista	gospodarczy	os. fizyczna	160	2 720	2	do 2027
335	Tworzanice	14	127/9	falista	gospodarczy	os. fizyczna	530	9 010	3	do 2032
336	Tworzanice	14	177/2	falista	gospodarczy	os. fizyczna	280	4 760	3	do 2032
337	Tworzanice	14	177/2	falista	gospodarczy	os. fizyczna	270	4 590	3	do 2032
338	Tworzanki	15	30	falista	gospodarczy	os. fizyczna	220	3 740	3	do 2032

cd. Załącznika nr 1

Lp.	Miejscowość	obręb	nr działki	plyta azbestowa	rodzaj budynku	własność	pow. m2	Masa kg	Stopień pilności	Rok unieszkodliwienia
339	Tworzanki	15	159/1	falista	mieszkalny	os. fizyczna	120	2 040	2	do 2027
340	Tworzanki	15	159/1	falista	mieszkalny	os. fizyczna	80	1 360	2	do 2027
341	Tworzanki	15	159/7	falista	gospodarczy	os. fizyczna	970	16 490	3	do 2032